

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**«Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Саудівської Аравії та Кувейту
у сучасних умовах»**

**«Development of Foreign Economic Relations of Saudi Arabia and Kuwait in
Modern Conditions»**

Виконала: здобувачка денної форми навчання
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Герасименко Юлія Олегівна

Керівник: д.е.н., проф. Маслій Н.Д. _____

Рецензент: д.е.н., проф. Горняк О.В.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ 9 від 31.05.2023 р.

Завідувач кафедри

Захищено на засіданні ЕК №

протокол № ___ від ___ 06.2023 р.

Оцінка _____ / _____ / _____

Голова ЕК

_____ ЯКУБОВСЬКИЙ Сергій

_____ ПІЧУГІНА Юлія

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ КУВЕЙТУ ТА САУДІВСЬКОЇ АРАВІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ...	5
РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ КУВЕЙТУ ТА САУДІВСЬКОЇ АРАВІЇ.....	10
2.1. Структура та динаміка поточних операцій Кувейту та Саудівської Аравії.....	10
2.2. Порівняльний аналіз фінансових рахунків Кувейту та Саудівської Аравії...	19
2.3. Результат операцій «Carry Trade» з державними облігаціями Кувейту та Саудівської Аравії	27
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ КУВЕЙТУ ТА САУДІВСЬКОЇ АРАВІЇ З УКРАЇНОЮ.....	32
ВИСНОВКИ.....	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41
ДОДАТКИ.....	47

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи полягає в тому що, у сучасних умовах розвитку міжнародних економічних відносин саме зовнішньоекономічні зв'язки відіграють ключову роль у формуванні міжнародної конкурентоспроможності країн. Кувейт та Саудівська Аравія є саме тим прикладом держав, котрі завдяки зовнішньоекономічним зв'язкам та запасам нафти мають великий зростаючий потенціал у модернізації і це робить їх цікавими для вивчення.

Варто зазначити, що Кувейт та Саудівська Аравія є економічно близькими за структурою (змішаний тип). Уряд відіграє домінуючу роль у багатьох ключових галузях промисловості, включаючи, в першу чергу, нафту та газ, від яких залежить прибуток. Високі державні витрати країн зосереджуються на програмах соціального забезпечення та інфраструктурних проектах, які стимулюють економічне зростання, проте й часто призводять до дефіциту бюджету (залежність від імпорту робить їх вразливою до глобальних економічних коливань). В останні роки, Кувейт активно намагається залучити іноземні інвестиції в невеликий приватний сектор економіки та покращити ділове середовище, оскільки має низьку податкову систему. В свою чергу, Саудівська Аравія інвестує значні кошти в диверсифікацію своєї економіки та розвиток ненафтових галузей. Порівнюючи ВВП на душу населення обох країн, Кувейт має більші значення, однак Саудівська Аравія має набагато потужнішу економіку та вищий загальний ВВП, ніж Кувейт.

Якщо аналізувати валюти країн Близького Сходу, то кувейтський динар (KWD) є найціннішою валютою у світі з високим обмінним фіксованим курсом, 1 KWD зараз дорівнює приблизно 3,30 долара США, а 1 SAR (саудівський ріал) – приблизно 0,27 долара США. Проте, Саудівська Аравія є найбільшою економікою в Раді співробітництва Перської затоки (GCC), тому ріал (SAR) широко використовується в інших країнах GCC.

Таким чином, тема дипломної роботи є актуальною для сучасних міжнародних економічних відносин та України, яка може використати фінансові можливості Кувейту та Саудівської Аравії для економічної відбудови після закінчення повномасштабної війни Росії проти України.

Метою дипломної роботи є аналіз сучасного стану зовнішньоекономічних зв'язків Кувейт та Саудівська Аравія.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення у дипломній роботі наступних **завдань**:

- вивчити теоретичні основи аналізу зовнішньоекономічних зв'язків Кувейту та Саудівської Аравії у сучасних умовах;
- визначити структуру та динаміку поточних операцій Кувейту та Саудівської Аравії;
- провести порівняльний аналіз фінансових рахунків Кувейту та Саудівської Аравії;
- визначити результат операцій «Carry Trade» з державними облігаціями Кувейту, Саудівської Аравії та України;
- дослідити особливості зовнішньоекономічних операцій Кувейту та Саудівської Аравії з Україною.

Об'єктом дослідження – є економіки Кувейту та Саудівської Аравії.

Предметом дослідження – є теоретичні основи та прикладні аспекти трансформації зовнішньоекономічних зв'язків Кувейту та Саудівської Аравії у сучасних умовах.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є положення, сформульовані у працях вітчизняних і закордонних вчених, присвячених дослідженню платіжного балансу, періодичні видання та статистичні дані офіційних сайтів МВФ, Центрального Банку Кувейту, Центрального Банку Саудівської Аравії та Світового банку. При написанні роботи були використані порівняльний, статистичний, графічний методи, а також метод кореляційно-регресійного аналізу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ КУВЕЙТУ ТА САУДІВСЬКОЇ АРАВІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

У даному розділі будуть проаналізовані статті дослідників теоретичних основ зовнішньоекономічних зв'язків Кувейту та Саудівської Аравії.

Автор статті «Підприємництво та економічне зростання: приклад Кувейту» Алія Алі Абу-Айше (2018) розглядає залежність країни від експорту нафти та проблеми, з якими стикається уряд у диверсифікації економіки. Важливим аспектом аналізу був приватний сектор, його зв'язок із економічним зростанням Кувейту. Автор використовує дані опитування Global Entrepreneurship Monitor (GEM) для аналізу стану підприємництва в Кувейті та виявляє, що країна відстає від інших країн регіону за рівнем підприємницької діяльності. Відповідно, покращення доступу до фінансування, забезпечення навчання для підприємців, а також зменшення бюрократичних бар'єрів для відкриття та ведення бізнесу є орієнтиром у вирішенні проблеми [1].

У статті «Диверсифікація експорту в Перській затоці: досвід Кувейту» (2021) Атанасія Стиліану Калайці та Тревор Вільям Чемберлен висвітлюють ту ж проблематику, що і Алія Алі Абу-Айше, підкреслюючи обмежені природні ресурси та невеликий ринок країни. Автори використовують кількісний аналіз, щоб дослідити склад і структуру експорту Кувейту, розглядаючи основні експортні товари та ринки країни. Вони також припускають, що Кувейт міг би отримати вигоду від подальших зусиль щодо покращення свого ділового середовища, сприяння інноваціям та зміцнення своєї інституційної бази [2].

У статті «Інвестиції та стійке економічне зростання: емпіричний погляд на подвійну проблему Кувейту під час пандемії COVID-19 і після неї»

(2021), Фатен Аль-Джабше, Сулейман, Аль-Кудсі Мохаммед, А. Хаджі досліджують важливість політики та інституційних рамок для сприяння сталим інвестиціям та економічному зростанню. Автори пропонують кілька стратегій для покращення інвестиційного клімату в Кувейті, включаючи зміцнення нормативно-правової бази, сприяння державно-приватному партнерству та посилення ролі міжнародного співробітництва та обміну знаннями [3].

Дерья Парар у статті «Зовнішня політика малої держави Кувейт за часів шейха Сабаха Аль-Ахмеда Аль-Джабера Аль-Сабаха» (2022) надав історичну довідку Кувейту та його відносини із сусідніми державами. Висвітлювались зовнішньополітичні пріоритети Кувейту під час правління шейха Сабаха, включаючи його зусилля щодо підтримки регіональної стабільності, сприяння економічному розвитку та зміцненню зв'язків з міжнародним співтовариством. Автор також оцінює вплив на зовнішню політику Кувейту зовнішніх факторів, таких як «Арабська весна», громадянська війна в Сирії та регіональне суперництво між Іраном і Саудівською Аравією. Дерья Парар підкреслив важливість лідерства у формуванні результатів зовнішньої політики Кувейту під час правління шейха Сабаха, котре характеризувалося прагматичним підходом, де країна прагнула збалансувати свої відносини з ключовими регіональними та глобальними гравцями [4].

Мохаммад Аль-Зухайр і Талал Аль-Базалі у своїй роботі «Причинно-наслідковий зв'язок між споживанням енергії та економічним зростанням: приклад Кувейту» (2022) пояснили важливе розуміння зв'язку енергетики та зростання в контексті Кувейту у довгостроковій і короткостроковій перспективі, підкреслюючи тим самим складний взаємозалежний зв'язок між споживанням енергії та економічним розвитком [5].

Стаття Еймана Алькаттан про «Недоліки антикорупційних заходів: система розкриття фінансової інформації Кувейту» (2022) розкриває фінансову інформації Кувейту, яка вимагає від державних службовців

декларувати свої активи та доходи. Автор висвітлює проблеми, з якими країна стикається у боротьбі з корупцією через такі фактори, як слабкі інституції, відсутність прозорості та культурне ставлення до корупції. У дослідженні використовується якісний підхід, спираючись на інтерв'ю з експертами та аналіз відповідного законодавства та нормативних актів, Ейман визначає декілька недоліків системи, зокрема неадекватні механізми примусового виконання, обмежену прозорість [6].

«Роль релігії в політиці Саудівської Аравії» (2020) за словами Фейсала Абу Сулайба є важливою частиною ідентичності країни у формуванні її політичних і соціальних інститутів. Дослідження підкреслює центральну роль ісламської віри в суспільстві Саудівської Аравії, де релігія є джерелом легітимності та авторитету для політичних лідерів країни. У статті представлено детальний і критичний аналіз складних відносин між релігією та політикою в Саудівській Аравії, висвітлюючи виклики та можливості, з якими стикається країна, коли вона прагне збалансувати вимоги модернізації та глобалізації зі своєю традиційною релігійною ідентичністю [7].

У статті «Ключові сектори економіки Саудівської Аравії» (2021) Саїд Халфа Мохтар Бріка, Адлі Брахім, Халіл Чергуї аналізують ряд галузей промисловості, включаючи нафту і газ, гірничодобувну промисловість, виробництво, сільське господарство, туризм і фінанси. Зазначається, що країна є найбільшим у світі експортером нафти та має значні запаси природного газу. Дослідження містить комплексний аналіз різних факторів, які формують економіку Саудівської Аравії, включаючи державну політику, міжнародну торгівлю та регіональну економічну інтеграцію [8].

Лулува Джума, Ханнан Алхарусі та Мануель Фернандес у статті «Прямі іноземні інвестиції в королівстві Саудівська Аравія: Діагностичний аналіз» (2021) розглянули поточний стан прямих іноземних інвестицій (ПІІ) нормативно-правовоє середовище, ключові сектори, що залучають ПІІ, і проблем, з якими стикаються іноземні інвестори. Також досліджується роль ПІІ в економічному розвитку країни, підкреслюється їх внесок у створення

робочих місць, передачу технологій і диверсифікацію економіки від нафти [9].

У статті Каміара Мохаддеса, Мехді Раїссі та Ніранджана Сарангі «Макроекономічні наслідки глобальних потрясінь у країнах РСАДПЗ: дані Саудівської Аравії» (2022) представлено передісторію GCC. У дослідженні використовується модель динамічної стохастичної загальної рівноваги (DSGE) для оцінки макроекономічних наслідків глобальних економічних потрясінь для економіки Саудівської Аравії. Автори досліджують вплив трьох типів шоків: шоки цін на нафту, шоки глобального попиту та шоки глобальної монетарної політики [10].

Стаття «Вплив змін цін на нафту на світову економіку та економіку Саудівської Аравії» (2023) написана Моною Халім, Вала Резка та Саддама Даравші висвітлює важливість цін на нафту як визначального чинника економічного зростання та стабільності. Потім автори досліджують вплив коливань цін нафти на світову економіку, включаючи їхній вплив на інфляцію, торгівлю та фіскальну політику. Дослідження також зосереджено на конкретному випадку Саудівської Аравії, яка сильно залежить від доходів від нафти. Автори аналізують вплив змін цін на нафту на економіку Саудівської Аравії, включаючи їх вплив на економічне зростання, державні доходи та зайнятість, а також пропонують кілька стратегій сприяння економічній стабільності та стійкості [11].

«Коли політику сакралізують» (2023) робота Надера Шалхуб-Кеворкян та Надім Н. Рухана, де висвітлюється саме концепція «сакралізації» для легітимізації політичного насильства та контролю в контексті ізраїльсько-палестинського конфлікту. Завдяки детальному аналізу прикладів у статті розглядається, як сакралізація діє в різних сферах ізраїльсько-палестинської політики, включаючи релігійний, культурний і правовий контексти. Зрештою, автори стверджують, що сакралізація приховує політичну природу насильства та контролю в конфлікті, а також увічнює цикли репресій та опору [12].

Проаналізувавши наукові дослідження, пов'язані з теоретичною основою зовнішньоекономічних операцій Кувейту та Саудівської Аравії, можна зробити висновок що теорія міжнародної торгівлі пояснює те, як країни можуть спеціалізуватися на виробництві товарів і послуг, у яких вони мають порівняльну перевагу. Для країн Близького Сходу ця теорія допомагає пояснити залежність від експорту нафти та їх зусилля диверсифікувати свою економіку за рахунок інвестицій в інші сектори. У контексті Кувейту, теорія прямих іноземних інвестицій пояснює залучення іноземних інвестицій через такі ініціативи, як Кувейтське управління сприяння прямим інвестиціям (KDIPA). За теорією платіжного балансу Кувейт та Королівство Саудівської Аравії підтримує збалансований рахунок поточних операцій шляхом управління експортом та імпортом і залученням іноземних інвестицій. Для Саудівської Аравії це залучення працює особливо в ненафтовий сектор, через різні ініціативи, такі як план Saudi Vision 2030. Іншим важливим аспектом зовнішньоекономічної діяльності Саудівської Аравії є її участь в Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК), що дозволяє країні координувати дії з іншими нафтовидобувними країнами для стабілізації цін на нафту та управління рівнем виробництва. Монетарна теорія обґрунтовує те, як грошово-кредитна політика країни може впливати на її обмінний курс, інфляцію та загальну економічну ефективність. Варто звернути увагу на кувейтський динар, котрий є найціннішою валютою у світі з високим обмінним фіксованим курсом. З огляду політичної економії ця теорія допомагає пояснити на прикладі країн, як політична стабільність, урядова політика та глобальні економічні умови можуть впливати на зовнішньоекономічні операції країни.

Таким чином, аналіз зовнішньоекономічних операцій Кувейту та Саудівської Аравії спирається на кілька теоретичних основ. Використовуючи ці теорії для розгляду економічних показників і політики держав, ми можемо отримати уявлення про фактори, які спонукають до економічного зростання та розвитку країн.

РОЗДІЛ 2

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ КУВЕЙТУ ТА САУДІВСЬКОЇ АРАВІЇ

2.1 Структура та динаміка поточних операцій Кувейту та Саудівської Аравії

Поточний рахунок платіжного балансу включає в себе баланс торгівлі товарами та послугами, баланс первинних та вторинних доходів. Кувейт і Саудівська Аравія є нафтовидобувними країнами Близького Сходу, але є деякі відмінності в характеристиках їхніх поточних рахунків.

Динаміка торгівлі товарами Кувейту зображена на рис. 2.1.

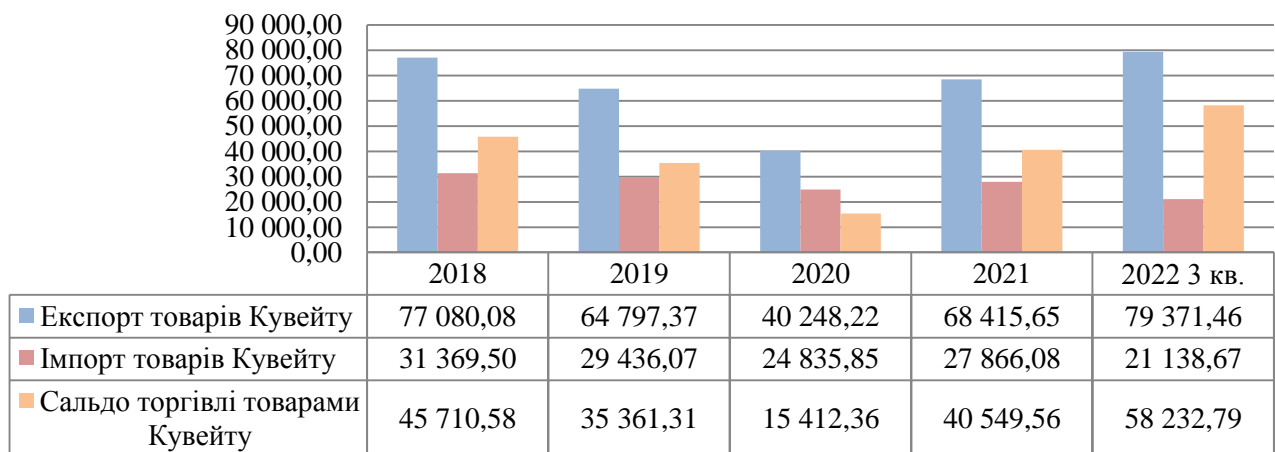

Рис. 2.1. Динаміка торгівлі товарами Кувейту за 2018-2022 роки, млн. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [13]

Основними статтями експорту товарів Кувейту є сира нафта, нафтопродукти, нафтовий газ, циклічні вуглеводні і сульфовані, нітровані або нітروزовані вуглеводні, експортовані в більшості у Китай, Індію, Південну Корею, Японію і В'єтнам. У 2021 році Кувейт був найбільшим у світі експортером сульфованих, нітрованих або нітروزованих вуглеводнів сума котрих складала 117 млн. дол. США [14]. Експорт товарів Кувейту знижується з 77,08 млрд. дол. США у 2018 році до 68,41 млрд. дол. США у

2021 році, але надалі помітне зростання до 79,37 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року. Стосовно періоду пандемії у 2020 році, економіка країни виявилась чуттєвою до змін, однак великі валютні резерви допомогли пом'якшити ситуацію (див. рис. 2.1). Серед імпорту товарів Кувейту є автомобілі, нафтовий газ, золото, ювелірні вироби і упаковані медикаменти, імпортовані в основному з Китаю, Об'єднаних Арабських Еміратів, Сполучених Штатів, Саудівської Аравії та Японії [14]. Імпорт товарів Кувейту знижується з 31,36 млрд. дол. США у 2018 році до 27,86 млрд. дол. США у 2021 році, і далі до 21,13 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року, проте це незначні коливання. Відповідно, аналізуючи сальдо торгівлі Кувейту, ми бачимо позитивні значення протягом розглянутого періоду через перевищення експорту над імпортом. Динаміка не має різких змін, окрім 2020 року. Сальдо торгівлі знижується з 45,71 млрд. дол. США у 2018 році до 40,54 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі зростає до 58,23 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.1).

Динаміка торгівлі товарами Саудівської Аравії зображена на рис. 2.2.

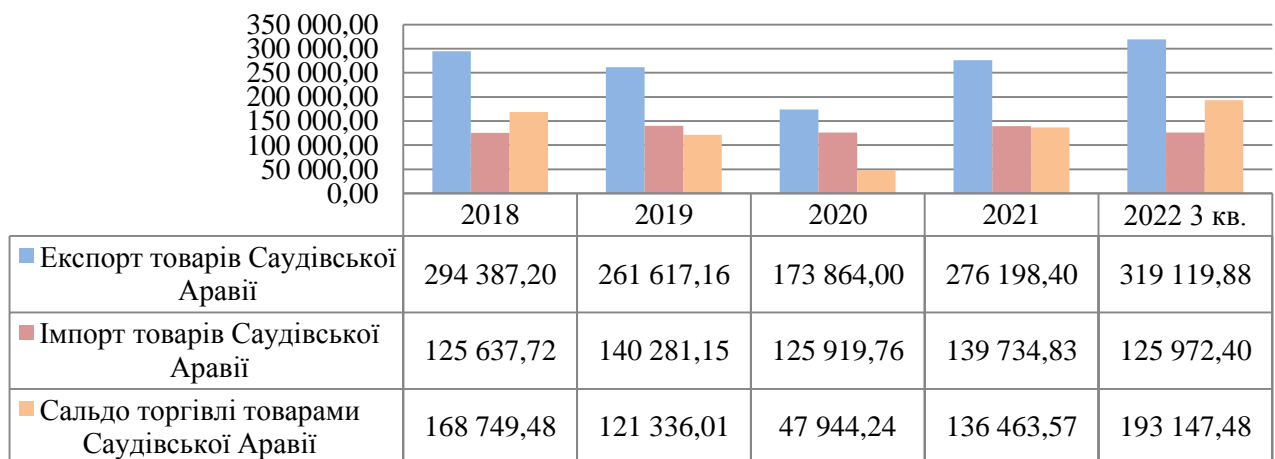

Рис. 2.2. Динаміка торгівлі товарами Саудівської Аравії за 2018-2022 роки, млн. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Основними статтями експорту товарів Саудівської Аравії є сира нафта, нафтопродукти, полімери етилену, полімери пропілену і ациклічні спирти, що експортуються в основному в Китай, Індію, Японію, Південну Корею та

Об'єднані Арабські Емірати. У 2021 році Саудівська Аравія була найбільшим у світі експортером сирової нафти (138 млрд. дол. США), полімерів пропілену (7,13 млрд. дол. США), ациклічних спиртів (млрд. дол. США), інших морських суден (924 млн. дол. США) і буксирів (920 млн. дол. США) [15].

Експорт товарів Саудівської Аравії знижується з 294,38 млрд. дол. США у 2018 році до 276,19 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі зростає до 319,11 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.2).

Імпорт товарів Саудівської Аравії складається з автомобілів, нафтопродуктів, обладнання для мовлення, золота та медикаментів, імпортованих переважно з Китаю, Об'єднаних Арабських Еміратів, Сполучених Штатів, Індії, Німеччини [15].

Імпорт товарів Саудівської Аравії зростає з 125,63 млрд. дол. США у 2018 році до 139,73 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі знижується до 125,97 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.2).

Сальдо торгівлі товарами Саудівської Аравії має позитивні значення протягом 5 років, так само, як і Кувейт (через перевищення експорту над імпортом). Сальдо торгівлі знижується з 168,74 млрд. дол. США у 2018 році до 136,46 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі зростає до 193,14 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.2).

Динаміка торгівлі послугами Кувейту зображена на рис. 2.3.

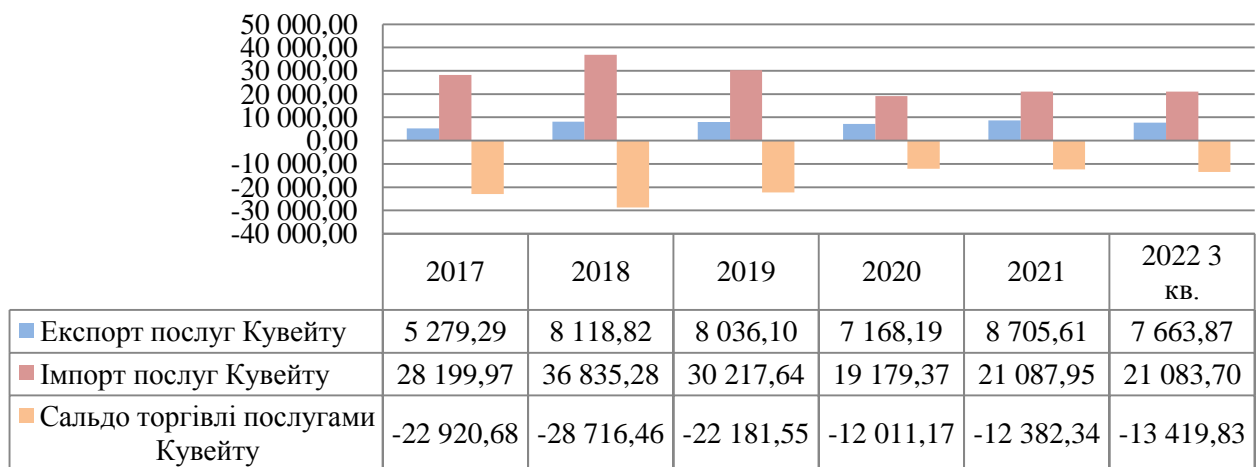

Рис. 2.3. Динаміка торгівлі послугами Кувейту за 2018-2022 роки, млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Основними статтями експорту послуг Кувейту є телекомунікаційні послуги, особисті поїздки, страхові послуги, інші державні послуги і морський транспорт [14].

Експорт послуг Кувейту зростає з 5,27 млрд. дол. США у 2018 році до 8,70 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі знижується до 7,66 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.3).

Згідно статей імпорту є такі послуги Кувейту: особисті поїздки, будівництво в національній економіці, інший транспорт, інші державні послуги та різні ділові, професійні та технічні послуги [14].

Імпорт послуг Кувейту знижується з 28,19 млрд. дол. США у 2018 році до 21,087 млрд. дол. США у 2021 році і далі до 21,083 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року. Помітне значне зниження у 2020 році, проте надалі ситуація близька до стабілізації. Сальдо торгівлі послугами Кувейту має від'ємні значення протягом розглянутого періоду через перевищення імпорту над експортом, зниження показника є з -22,92 млрд. дол. США у 2018 році до -12,38 млрд. дол. США у 2021 році, але можна побачити зростання до -13,41 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року. Різкі зміни так само помітно відобразились з 2020 року (див. рис. 2.3).

Динаміка торгівлі послугами Саудівської Аравії зображена на рис. 2.4.

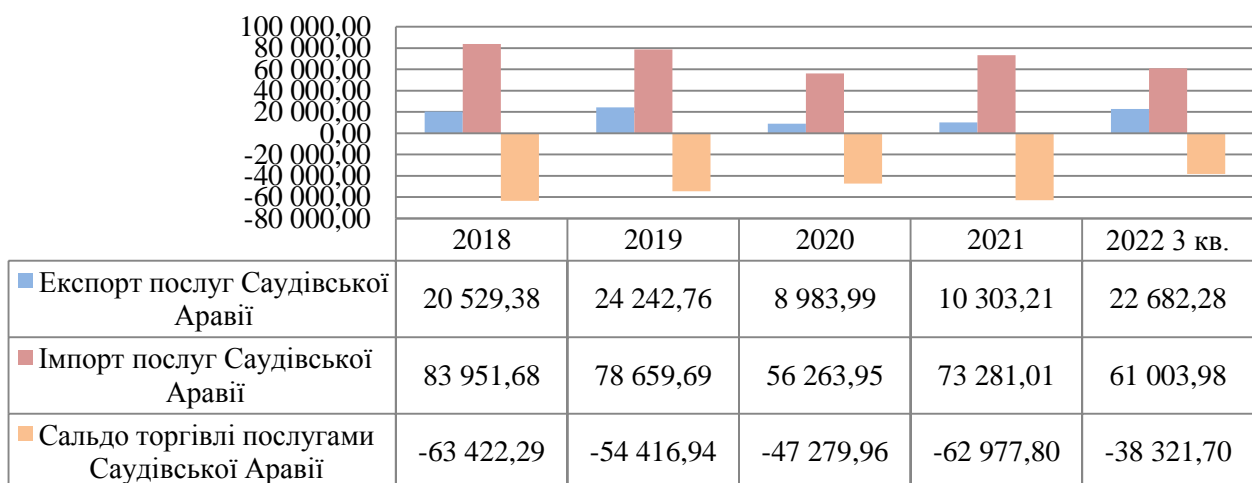

Рис. 2.4. Динаміка торгівлі послугами Саудівської Аравії за 2018-2022 роки, млн. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Статті експорту послуг Саудівської Аравії: подорожі, транспортні послуги, державні послуги, фінансові послуги, а також комп'ютерні та інформаційні послуги [15].

Експорт послуг Саудівської Аравії знижується з 20,52 млрд. дол. США у 2018 році до 10,30 млрд. дол. США у 2021 році, є зростання до 22,68 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.4).

Основні статті імпорту послуг Саудівської Аравії: державні послуги, подорожі, транспортні послуги, інші бізнес-послуги та будівельні послуги [3].

Імпорт послуг Королівства Саудівської Аравії знижується з 83,95 млрд. дол. США у 2018 році до 73,28 млрд. дол. США у 2021 році і далі до 61,00 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.4).

Сальдо торгівлі послугами Саудівської Аравії має від'ємні значення протягом 5 років, переважає імпорт над експортом. Показники сальдо торгівлі послугами знижується з -63,42 млрд. дол. США у 2018 році до -62,97 млрд. дол. США у 2021 році і далі до -38,32 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.4).

Отже, за аналізом основних статей торгівлі та послуг країн Близького Сходу, можемо зробити висновок, що переломним моментом в економіці був саме 2020 рік, який вказав на слабкі сторони. Кувейт та Саудівська Аравія вжили ряд заходів для подолання кризи та підтримання позитивного значення сальдо торгівлі товарами: диверсифікували економіку, щоб зменшити свою залежність від нафти, і як наслідок, це може вплинути на їх поточний рахунок у майбутньому. Щодо показників сальдо послуг – вони від'ємні. Останніми роками країни зосередились на інвестуванні значних коштів у туристичний сектор, інфраструктуру, логістику – це допомогло збільшити експорт подорожей, туристичних та освітніх послуг.

Категорія первинних доходів включає в себе платежі між резидентами та нерезидентами з оплати праці нерезидентів та переведення доходів на інвестиції.

Далі проаналізуємо динаміку первинних доходів Кувейту (див. рис.2.5)

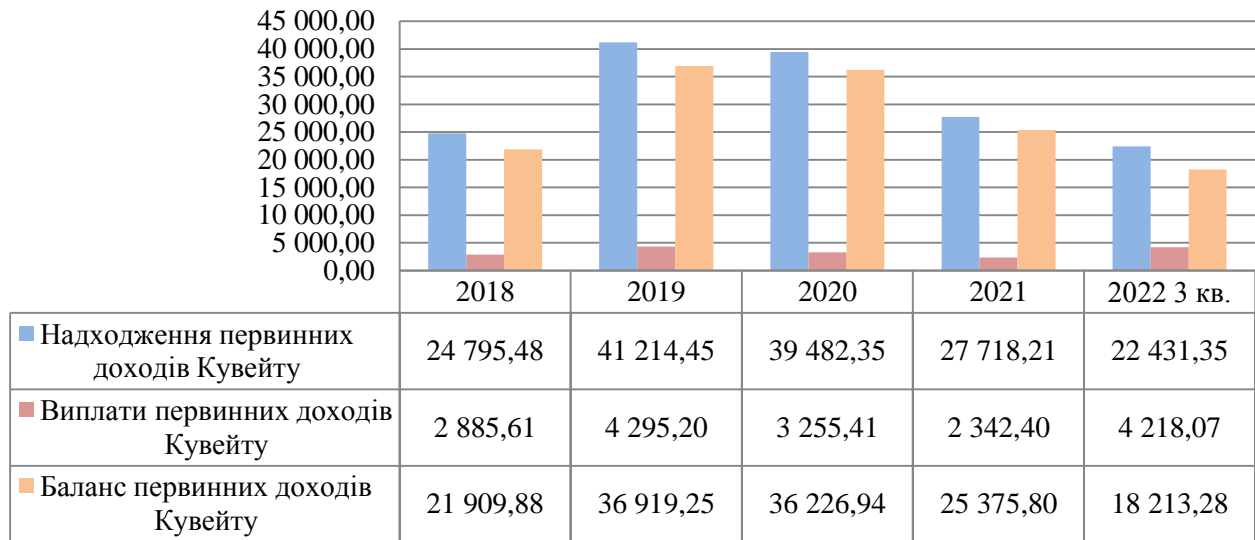

Рис. 2.5. Динаміка первинних доходів Кувейту за 2018-2022 роки, млн. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Надходження первинних доходів Кувейту зростають з 24,79 млрд. дол. США у 2018 році до 27,71 млрд. дол. США у 2021 році і далі до 22,43 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року. Найбільше надходжень виявлено у 2019 та 2020 роках (див. рис. 2.5).

Виплати первинних доходів Кувейту знижуються з 2,88 млрд. дол. США у 2018 році до 2,34 млрд. дол. США у 2021 році, але в період з 2019 зростають до 4,21 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.5).

Баланс первинних доходів Кувейту має позитивні значення через перевищення обсягів надходжень первинних доходів над виплатами. Загалом на первинний дохід Кувейту сильно впливає нафтовий сектор і роль уряду в економіці країни, який працює над розширенням джерел первинного доходу країни у майбутньому. Зростання показника бачимо з 21,90 млрд. дол. США у 2018 році до 27,71 млрд. дол. США у 2021 році, але після - зниження до 22,43 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.5). Позитивний баланс первинних доходів Кувейту з 2018 по 2022 рік означає, що резиденти Кувейту закордоном зароблять більше, аніж нерезиденти в Кувейті, іншими словами, країна заробляє більше на своїх інвестиціях та експорті, ніж платить

за імпорт та інші іноземні інвестиції. Це може призвести до збільшення заощаджень та інвестицій, це сприятиме економічному зростанню та розвитку.

Динаміка первинних доходів Саудівської Аравії зображена на рис. 2.6.

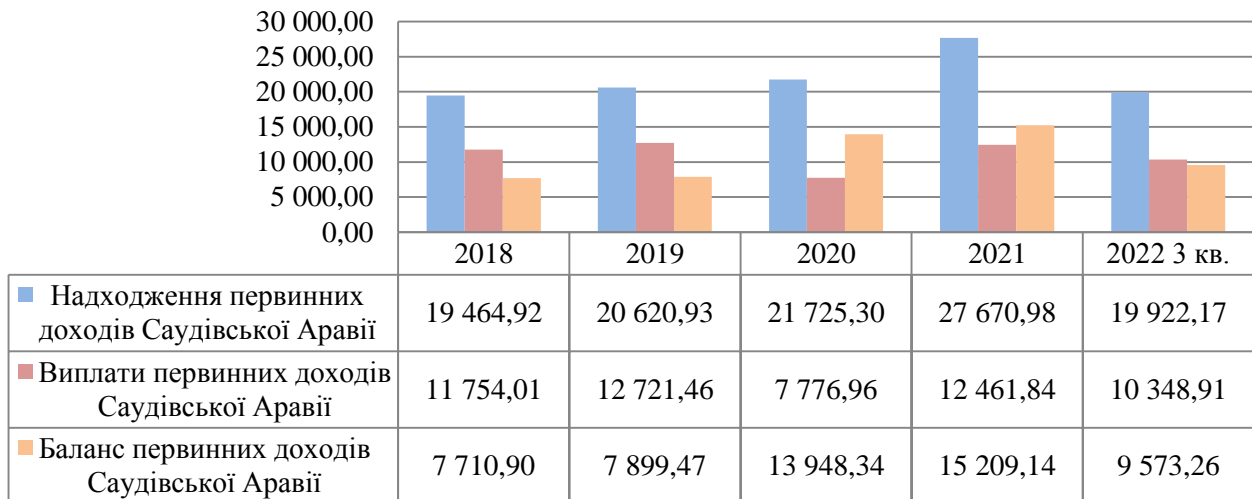

Рис. 2.6. Динаміка первинних доходів Саудівської Аравії за 2018-2022 роки, млн. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Надходження первинних доходів Саудівської Аравії зростають з 19,46 млрд. дол. США у 2018 році до 27,67 млрд. дол. США у 2021 році, але потім знижуються до 19,92 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.6).

Виплати первинних доходів Саудівської Аравії зростають з 11,75 млрд. дол. США у 2018 році до 12,46 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі знижуються далі до 10,34 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.6).

Баланс первинних доходів Саудівської Аравії має позитивні значення через перевищення обсягів надходжень первинних доходів над виплатами та зростає з 7,71 млрд. дол. США у 2018 році до 15,20 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі знижується до 9,57 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.6). Позитивний баланс первинних доходів Саудівської Аравії протягом усього розглянутого періоду означає, що резиденти Саудівської Аравії закордоном заробляють більше, ніж нерезиденти в Саудівській Аравії.

Підсумовуючи інформацію по двом країнам, позитивне сальдо первинного доходу може сприяти загальному профіциту рахунку поточних операцій, вказуючи на те, що Кувейт та Саудівська Аравія є чистими кредиторами для решти світу.

Категорія вторинних доходів включає в себе поточні перекази між резидентами і нерезидентами, складається з особистих переказів та інших поточних переказів.

Динаміка вторинних доходів Кувейту зображена на рис. 2.7.

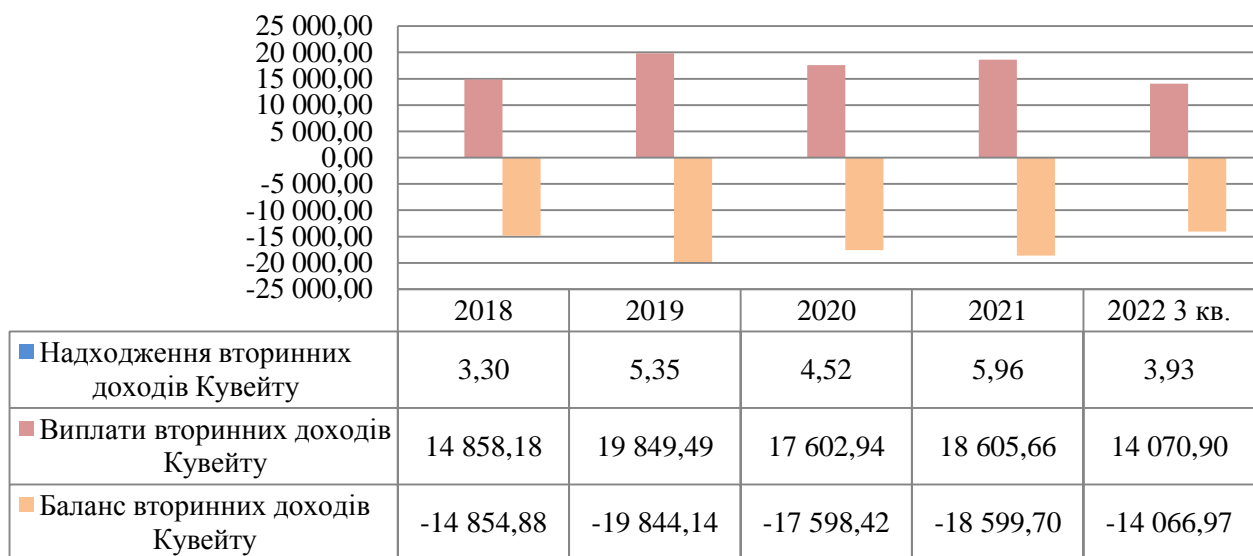

Рис. 2.7. Динаміка вторинних доходів Кувейту за 2018-2022 роки, млн. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Надходження вторинних доходів Кувейту зростають з 3,30 млн. дол. США у 2018 році до 5,96 млн. дол. США у 2021 році, але надалі знижуються до 3,93 млн. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.7).

Виплати вторинних доходів Кувейту зростають з 14,85 млрд. дол. США у 2018 році до 18,60 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі скорочуються до 14,07 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.7).

Баланс вторинних доходів Кувейту з від'ємними значеннями можна пояснити перевищенням обсягів виплат вторинних доходів над надходженнями. Зростання з -14,85 млрд. дол. США бачимо у 2018 році, далі до -18,59 млрд. дол. США у 2021 році, але зниження до -14,06 млрд. дол.

США у 3 кварталі 2022 року – найменше значення за всі 5 років (див. рис. 2.7). Від’ємний баланс вторинних доходів Кувейту протягом усього розглянутого періоду вказує на виток грошей з Кувейту закордон.

Динаміка вторинних доходів Саудівської Аравії зображена на рис. 2.8.

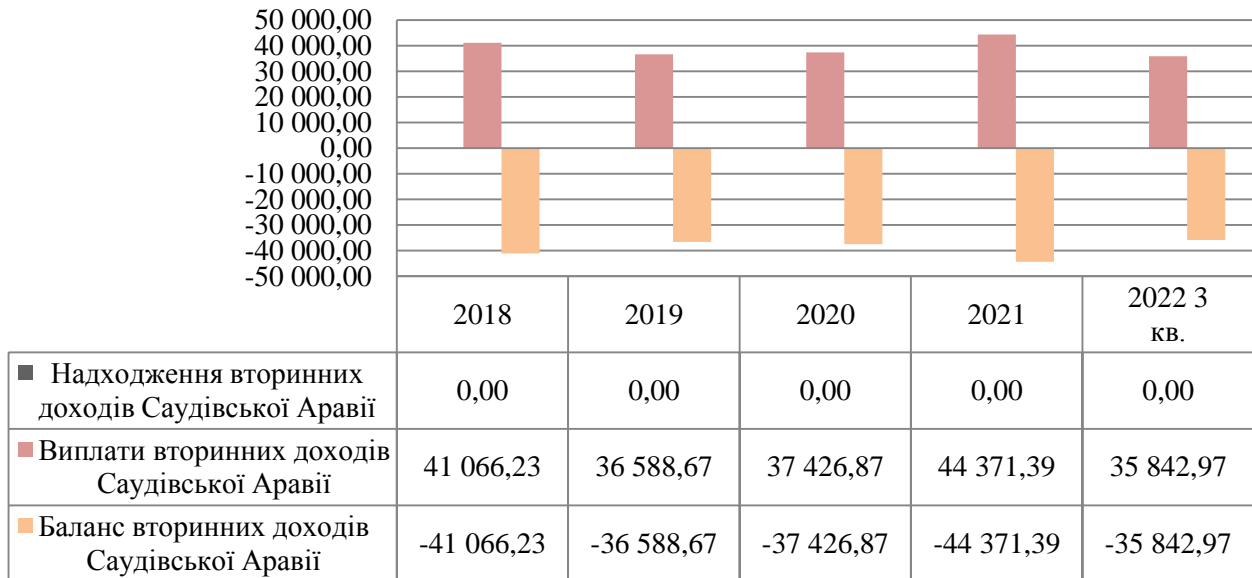

Рис. 2.8. Динаміка вторинних доходів Саудівської Аравії за 2018-2022 роки, млн. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Надходження вторинних доходів Саудівської Аравії за статистикою є з нульовими нульовими значеннями з 2018 по 3 квартал 2022 року (див. рис. 2.8).

Виплати вторинних доходів Саудівської Аравії зростають з 41,06 млрд. дол. США у 2018 році до 44,37 млрд. дол. США у 2021 році, проте у 3 кварталі 2022 році (зниження до 35,84 млрд. дол. США) найменший показник (див. рис. 2.8).

Баланс вторинних доходів Саудівської Аравії так само як і Кувейт є з від’ємним значенням (перевищення обсягів виплат вторинних доходів над надходженнями). Зростання з -41,96 млрд. дол. США у 2018 році до -44,37 млрд. дол. США у 2021 році, та відповідне зниження до -35,84 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. рис. 2.8). У країні протягом 5 років бачимо

виток грошей закордон, було здійснено більше виплат вторинного доходу, аніж отримано.

Підсумовуючи, можемо зробити такий висновок за від'ємним балансом вторинних доходів країн Близького Сходу: причиною може бути результат низки факторів, включаючи високий рівень еміграції, велику кількість іноземних працівників у країні, які надсилають гроші додому, або високий рівень іноземної допомоги, наданої державою іншим націям. Це також може свідчити про торговельний дисбаланс, оскільки країни з великим торговим дефіцитом можуть використовувати вторинний дохід, щоб компенсувати його.

2.2 Порівняльний аналіз фінансових рахунків Кувейту та Саудівської Аравії

Фінансовий рахунок платіжного балансу складається з балансу прямих іноземних інвестицій, портфельних та інших інвестицій. Динаміка складових фінансового рахунку Кувейту відображена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Фінансовий рахунок Кувейту за 2018-2022 роки у млн. дол. США

	2018	2019	2020	2021	2022 3 кв.
Фінансовий рахунок	26 728,09	26 046,33	21 756,89	33 896,28	47 643,30
Сальдо прямих інвестицій	2 993,15	4 163,57	3 711,97	-1 968,63	13 206,92
Прямі інвестиції, активи	2 971,77	4 679,18	3 153,92	-2 240,96	13 521,65
Прямі інвестиції, зобов'язання	-21,38	515,62	-558,06	-272,34	314,72
Сальдо портфельних інвестицій	-1 984,41	34 293,69	49 115,43	30 842,14	41 370,41
Портфельні інвестиції, активи	-1 301,86	35 752,67	50 174,67	29 915,34	35 940,26
Портфельні інвестиції, зобов'язання	682,55	1 458,98	1 059,25	-926,80	-5 430,15
Сальдо інших інвестицій	22 128,12	-14 808,02	-39	9 245,82	-8 316,88
Інші інвестиції, активи	27 943,75	-5 976,26	-42	20 965,73	-261,72
Інші інвестиції, зобов'язання	5 815,63	8 831,75	-2 527,06	11 719,90	8 055,16
Резервні активи	3 688,07	2 756,58	8 266,94	-3 215,17	1 381,02

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Що стосується вхідних прямих іноземних інвестицій (IFDI), Кувейт залучив 2,5 мільярда доларів у 2020 році, що на 11,7% менше, ніж у попередньому році. Основними джерелами IFDI до Кувейту були Саудівська Аравія, за якою йшли Сполучені Штати та Німеччина.

Активи ПІІ Кувейту знижуються з 2,97 млрд. дол. США у 2018 році до -2,24 млрд. дол. США у 2021 році, зростання до 13,52 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Пасиви ПІІ Кувейту знизилась з -21,38 млн. дол. США у 2018 році до -272,34 млн. дол. США у 2021 році, зросли до 314,72 млн. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Сальдо ПІІ Кувейту має додатне значення в період 2018-2020 років та за 3 квартал 2022 року (перевищення обсягів активів ПІІ над пасивами, тобто Кувейт отримав більше ПІІ від іноземних інвесторів, ніж інвестував за кордон), а негативне значення за 2021 рік можна пояснити тим, що було перевищення обсягів пасивів ПІІ над активами (тобто Кувейт інвестував ПІІ більше закордон, ніж отримав від іноземних інвесторів). Статистичні данні сальдо ПІІ Кувейту: знижується з 2,99 млрд. дол. США у 2018 році до -1,96 млрд. дол. США у 2021 році, помітне збільшення до 13,20 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Активи портфельних інвестицій Кувейту знижуються з -1,30 млрд. дол. США у 2018 році до 29,91 млрд. дол. США у 2021 році, зростають до 35,94 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Пасиви портфельних інвестицій Кувейту знижуються з 682,55 млн. дол. США у 2018 році до -926,80 млн. дол. США у 2021 році та далі до -5,43 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Сальдо портфельних інвестицій Кувейту має додатне значення за період 2019-3 квартал 2022 року через перевищення обсягів активів портфельних інвестицій над пасивами (тобто Кувейт отримав більше портфельних інвестицій від іноземних інвесторів, ніж інвестував за кордон), а негативне значення за 2018 рік через перевищення обсягів пасивів

портфельних інвестицій над активами (Кувейт інвестував портфельних інвестицій більше за кордон, ніж отримав від іноземних інвесторів). Сальдо портфельних інвестицій зростає з -1,98 млрд. дол. США у 2018 році до 30,84 млрд. дол. США у 2021 році, згодом відбувається зростання до 41,37 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Активи інших інвестицій Кувейту скорочуються з 27,94 млрд. дол. США у 2018 році до 20,96 млрд. дол. США у 2021 році і далі до -261,72 млн. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Пасиви інших інвестицій Кувейту зростають з 5,815 млрд. дол. США у 2018 році до 11,71 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі знижуються до 8,05 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Сальдо інших інвестицій Кувейту має позитивне значення за 2018 рік та 2019 рік через перевищення обсягів активів інших інвестицій над пасивами (тобто Кувейт отримав більше інших інвестицій від іноземних інвесторів, ніж інвестував за кордон), а негативне значення за 2019-2020 роки та за 3 квартал 2022 року через перевищення обсягів пасивів портфельних інвестицій над активами (Кувейт інвестував інших інвестицій більше за кордон, ніж отримав від іноземних інвесторів). Статистичний аналіз: сальдо інших інвестицій знижується з 22,12 млрд. дол. США у 2018 році до 9,24 млрд. дол. США у 2021 році і до -8,31 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.1).

Резервні активи Кувейту приймають позитивні значення в період 2018-2019 років та 2021-3 квартал 2022 року (тобто Кувейт накопичував свої резервні активи), а негативне значення за 2020 рік (Кувейт витрачав свої резервні активи) (див. табл. 2.1). Резервними активами Кувейту керує центральний банк країни. ЦБК відповідає за підтримку стабільності фінансової системи країни та надійність її валюти, кувейтського динара.

Динаміка складових фінансового рахунку Саудівської Аравії зображена у табл. 2.2.

Варто зазначити, що згідно аналізу даних Валютного управління Саудівської Аравії (SAMA), фінансовий рахунок Саудівської Аравії за весь 2020 рік продемонстрував чистий відтік у розмірі 7,5 мільярда доларів. Це зменшення порівняно з чистим відтоком у 22,8 мільярда доларів США у 2019 році, і в основному це зумовлено зменшенням відтоку портфельних інвестицій. Приплив прямих іноземних інвестицій (ПІІ): у 2020 році країна отримала приплив ПІІ у розмірі 4,2 мільярда доларів США порівняно з 4,6 мільярда доларів США у 2019 році. Найбільшими секторами надходження ПІІ були будівництво, нерухомість та виробництво.

Таблиця 2.2

**Фінансовий рахунок Саудівської Аравії за 2018-2022 роки у млн. дол.
США**

	2018	2019	2020	2021	2022 3 кв.
Фінансовий рахунок	69 033,82	36 223,45	-24	42 198,23	126 052,59
Сальдо прямих інвестицій	15 005,22	8 984,49	-488,23	4 574,27	6 895,94
Прямі інвестиції, активи	19 252,33	13 547,07	4 910,92	23 859,91	12 867,69
Прямі інвестиції, зобов'язання	4 247,11	4 562,57	5 399,16	19 285,64	5 971,75
Сальдо портфельних інвестицій	12 041,89	-11 518,95	23 690,06	38 533,65	24 602,16
Портфельні інвестиції, активи	28 515,21	34 569,91	53 551,83	55 630,82	28 049,03
Портфельні інвестиції, зобов'язання	16 473,33	46 088,86	29 861,77	17 097,16	3 446,87
Сальдо інших інвестицій	41 593,93	35 710,68	-1 332,03	-3 245,50	79 375,24
Інші інвестиції, активи	53 307,79	55 664,24	4 878,58	22 276,18	79 510,06
Інші інвестиції, зобов'язання	11 713,86	19 953,56	6 210,60	25 521,68	134,82
Резервні активи	392,79	3 047,23	-46	2 335,85	15 179,25

Джерело: складено автором на основі даних [13].

Активи ПІІ Саудівської Аравії зростають з 19,25 млрд. дол. США у 2018 році до 23,85 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі знижуються до 12,86 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Пасиви ПІ Саудівської Аравії зростають з 4,24 млн. дол. США у 2018 році до 19,28 млрд. дол. США у 2021 році, проте знижуються до 5,97 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Сальдо ПІ Саудівської Аравії має позитивні значення за період 2018-2019 років та 2021-3 квартал 2022 року через перевищення обсягів активів ПІ над пасивами (Саудівська Аравія отримала більше ПІ від іноземних інвесторів, ніж інвестувала за кордон), а негативне значення за 2020 рік через перевищення обсягів пасивів ПІ над активами (Саудівська Аравія інвестувала ПІ більше закордон, ніж отримала від іноземних інвесторів). Сальдо ПІ Саудівської Аравії знижується з 15,00 млрд. дол. США у 2018 році до 4,57 млрд. дол. США у 2021 році, але зростає до 6,89 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Активи портфельних інвестицій Саудівської Аравії збільшуються з 28,51 млрд. дол. США у 2018 році до 55,63 млрд. дол. США у 2021 році, скорочуються до 28,04 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Пасиви портфельних інвестицій Саудівської Аравії зростають з 16,47 млрд. дол. США у 2018 році до 17,09 млрд. дол. США у 2021 році, знижуються до 3,44 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Сальдо портфельних інвестицій Саудівської Аравії має додатне значення за 2018 рік та за період 2020-3 квартал 2022 року через перевищення обсягів активів портфельних інвестицій над пасивами, а негативне значення за 2019 рік через перевищення обсягів пасивів портфельних інвестицій над активами (Саудівська Аравія інвестувала портфельних інвестицій більше закордон, ніж отримала від іноземних інвесторів). Сальдо портфельних інвестицій зростає з 12,04 млрд. дол. США у 2018 році до 38,53 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі знижуються до 24,60 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Активи інших інвестицій Саудівської Аравії знижуються з 53,30 млрд. дол. США у 2018 році до 22,27 млрд. дол. США у 2021 році, але зростають до 79,51 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Пасиви інших інвестицій Саудівської Аравії зростають з 11,71 млрд. дол. США у 2018 році до 25,52 млрд. дол. США у 2021 році, знижуються до 134,82 млн. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Сальдо інших інвестицій Саудівської Аравії має позитивні значення в період 2018-2019 років та за 3 квартал 2022 року через перевищення обсягів активів інших інвестицій над пасивами (Саудівська Аравія отримала більше інших інвестицій від іноземних інвесторів, ніж інвестувала за кордон), а негативне значення за період 2020-2021 років через перевищення обсягів пасивів портфельних інвестицій над активами. Сальдо інших інвестицій скорочується з 41,59 млрд. дол. США у 2018 році до -3,24 млрд. дол. США у 2021 році, але надалі зростає до 79,371 млрд. дол. США у 3 кварталі 2022 року (див. табл. 2.2).

Резервні активи Саудівської Аравії приймають позитивні значення за період 2018-2019 років та 2021-3 квартал 2022 року (тобто Саудівська Аравія накопичувала свої резервні активи), а негативне значення за 2020 рік (Саудівська Аравія витрачувала свої резервні активи) (див. табл. 2.2).

Проаналізувавши фінансовий рахунок Кувейту та Саудівської Аравії, доходимо такого висновку: загалом країни Близького Сходу мали профіцит фінансового рахунку в розглянутий проміжок часу (2018 – 2022 роки, окрім 2020). Звичайно за статистичними даними, Саудівська Аравія займає позицію лідера над Кувейтом, різниця за 2021 роком між ними складає – 8 301,95 млрд. дол. США, але, в будь-якому випадку, значення не переставали зростати до 3 кварталу 2022 року. Обидві країни мали приплив прямих іноземних інвестицій, структура портфельних інвестицій також була позитивною, причому Саудівська Аравія спостерігала чистий приплив у цій категорії. Інші моделі інвестицій показали відтік для Кувейту та Королівства Саудівської Аравії, що могло бути пов'язано з впливом пандемії COVID-19

на світову торгівлю та інвестиції. Варто зауважити і те, що як у Кувейті, так і в Саудівській Аравії існують обмеження на іноземне володіння певними галузями промисловості та підприємствами. Це означає, що іноземним інвесторам може знадобитися співпраця з місцевими компаніями або окремими особами, щоб інвестувати в ці сектори. Незважаючи на ці особливості, інвестування в Кувейт і Саудівську Аравію може бути дуже корисним для тих, хто докладає належної уваги та приділяє час, щоб зрозуміти місцевий ринок і культуру. Обидві країни мають сильну економіку зі значним потенціалом для зростання, і є багато можливостей для залучення іноземних інвесторів.

Для того, щоб визначити фактори, які впливають на фінансовий рахунок країни, був проведений регресійний аналіз на прикладі Кувейту. За моделлю досліджується вплив відсоткової ставки ЦБК, інфляції, валютного курсу та ВВП на фінансовий рахунок. Отже, рівняння виглядає наступним чином:

(2.1)

$$FA = \beta_1 * IR + \beta_2 * CPI + \beta_3 * ER + \beta_4 * GDP ,$$

де FA – фінансовий рахунок Кувейту;

IR – відсоткова ставка Кувейту;

CPI – інфляція Кувейту;

ER – валютний курс Кувейту;

GDP – ВВП Кувейту.

Для даного регресійного аналізу ми використовуємо статистичні дані за період 1993 – 2020 років (див. додаток А.1). Показники отримано із бази даних МВФ International Financial Statistics та МВФ World Economic Outlook Database [16; 17; 18; 19; 20]. В таблиці 2.1 наведені дані, які ми аналізували в результаті дослідження, а регресивне рівняння для Кувейту має такий вигляд:

Таблиця 2.1

Результати моделі 2.1

Показник	Коефіцієнт	Ст. помилка	t-статистика	P-значення
const	4,71893e+011	1,00695e+011	4,686	0,0001***
IR	-2,76515e+08	1,32923e+08	-2,080	0,0488**
CPI	-3,59262e+09	1,33719e+09	-2,687	0,0132**
ER	-1,54750e+012	3,25096e+011	-4,760	<0,0001***
GDP	0,251672	0,0450323	5,589	<0,0001***
R ²	0,880299			
F(3, 17)	42,28647			

Джерело: розраховано автором.

Коефіцієнт детермінації R^2 близький до 1 (0,8802), це означає, що вибрані фактори пояснюють залежну змінну на 88,02%. F-критерій Фішера, який вказує на адекватність моделі = 42,28 (більше за F-критичне).

Щодо P-значень, то найвищий 1%-вий рівень значущості (***) мають наступні змінні: валютний курс та ВВП з P-значеннями <0,0001. Це пояснюється тим, що існує тільки 1% ймовірності того, що коефіцієнти цих змінних дорівнюють нулю, і 99% того, що вони статистично відрізняється від 0 (це означає, що дані показники дійсно впливають на залежну змінну). Другий 5%-вий рівень значущості (**) мають наступні змінні: відсоткова ставка та інфляція з P-значеннями 0,0488 та 0,0132 відповідно. Бачимо з аналізу, що існує тільки 5% ймовірності того, що коефіцієнт цих змінних дорівнює нулю, і 95% того, що він статистично відрізняється від 0.

Дослідження β -коефіцієнтів показало, що значення коефіцієнта інфляції є найбільшим (-3,5926), а отже ця змінна надає характерний домінуючий вплив на залежну змінну, але зі зворотним напрямком причинності (через від'ємне значення коефіцієнту). Це також говорить про те, що якщо інфляція збільшується на одне стандартне відхилення, то фінансовий рахунок зменшується на 3,5926 відхилення. Другий за величиною вплив надає відсоткова ставка (-2,7651), зі зворотним напрямком причинності, третій – валютний курс (-1,5475) зі зворотним напрямком причинності, четвертий – ВВП (0,2516) з прямим напрямком причинності.

Отже, модель 2.1 у вигляді рівняння виглядає наступним образом:

$$FA = -2,765*IR - 3,592*CPI - 1,547*ER + 0,251*GDP$$

$$(-2,080^{**}) \quad (-2,687^{**}) \quad (-4,760^{***}) \quad (5,589^{***})$$

Підсумовуючи, можемо стверджувати те, що регресійний аналіз вказує на зв'язок між відсотковою ставкою, інфляцією, валютним курсом, ВВП та фінансовим рахунком Кувейту. В період 1993-2020 років зростання відсоткової ставки, інфляції та валютного курсу призводило до зниження фінансового рахунку, а зростання ВВП, відповідно - до збільшення FA.

2.3 Результат операцій «Carry Trade» з державними облігаціями Кувейту та Саудівської Аравії

Carry Trade – це торгова стратегія, яка передбачає запозичення за низькою процентною ставкою та інвестування в актив, що забезпечує більш високу норму прибутку. Carry Trade зазвичай базується на запозиченні валюти з низькою процентною ставкою і конвертації позикової суми в іншу валюту. Як правило, виручені кошти будуть депоновані в другій валюті, якщо вона пропонує більш високу процентну ставку. Виручені кошти також можуть бути вкладені в такі активи, як акції, товари, облігації або нерухомість, номіновані в іншій валюті [21].

Національною валютою Кувейту є кувейтський динар, а національною валютою Саудівської Аравії – саудівський ріял.

Далі буде розглянута можливість проведення операцій Carry Trade з валютами Кувейту та Саудівської Аравії.

Динаміка відсоткових ставок Кувейту та Саудівської Аравії зображена на рис. 2.9.

Можна одразу побачити, що загальна динаміка відсоткових ставок Кувейту та Саудівської Аравії дуже схожа (див. рис. 2.9). Варто також зауважити, що Саудівська Аравія зазвичай дотримується політики центрального банку США, оскільки ріал прив'язаний до долара [23].

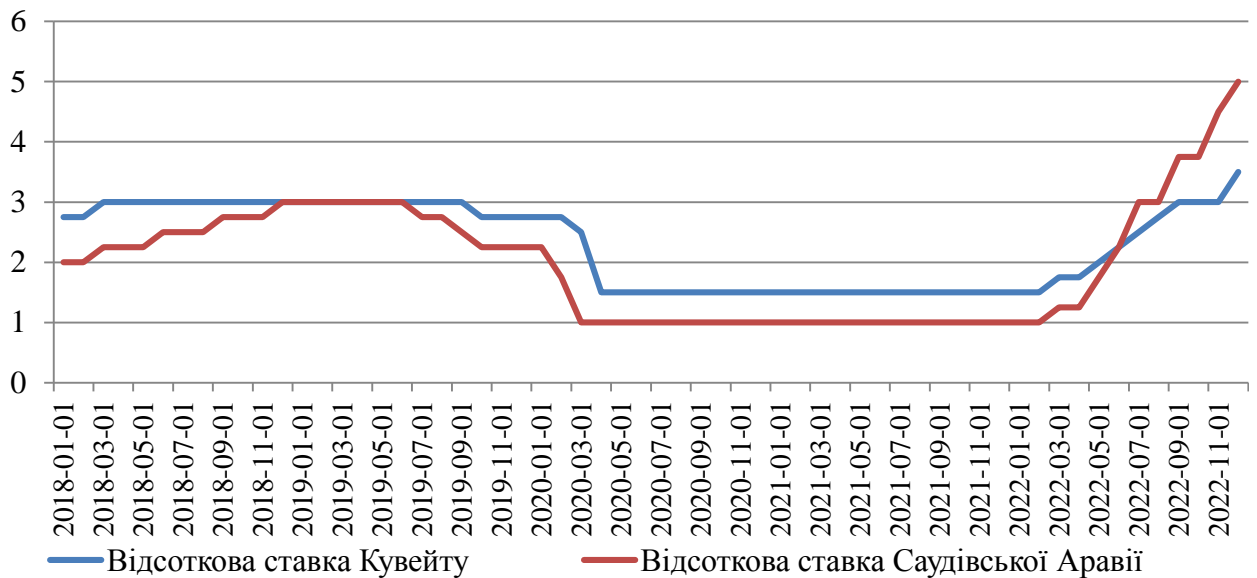

Рис. 2.9. Відсоткова ставка Кувейту та Саудівської Аравії

Джерело: складено автором на основі даних [22; 23].

Коли відсоткові ставки Кувейту низькі та, відповідно, нижче за відсоткові ставки Саудівської Аравії (а саме, у період з липня 2022 року по грудень 2022 року) інвестори з Кувейту будуть вкладати закордон. Щодо інвесторів Саудівської Аравії, то вони можуть запозичувати у валюті з низькою процентною ставкою, наприклад, в Кувейту, і вкладати у національну економіку, адже ставки там вище. Коли ж відсоткові Кувейту вище за ставки Саудівської Аравії (у період з січня 2018 року по грудень 2018 року та у період з липня 2019 року по липень 2022 року), то ситуація буде зворотною по відношенню до країн .

Треба зазначити також те, що в операції Carry Trade є певні ризики, які можуть вплинути на прибуток негативно, одним з таких головних ризиків є валютний курс, а саме його нестабільність.

Аналізуючи графік, ми бачимо, що валютний курс кувейтського динару до саудівського ріялу взагалі не волатильний (див. рис. 2.10). Причиною цього є вищенаведений факт, що саудівській ріял прив'язаний до долару. В свою чергу, кувейтський динар прив'язаний до кошика валют, а не до однієї валюти, кошик валют не розкривається, але вважається, що домінуюча

валюта там теж долар. Динаміка валютного курсу кувейтського динару до саудівського ріялу зображена на рис. 2.10 нижче.

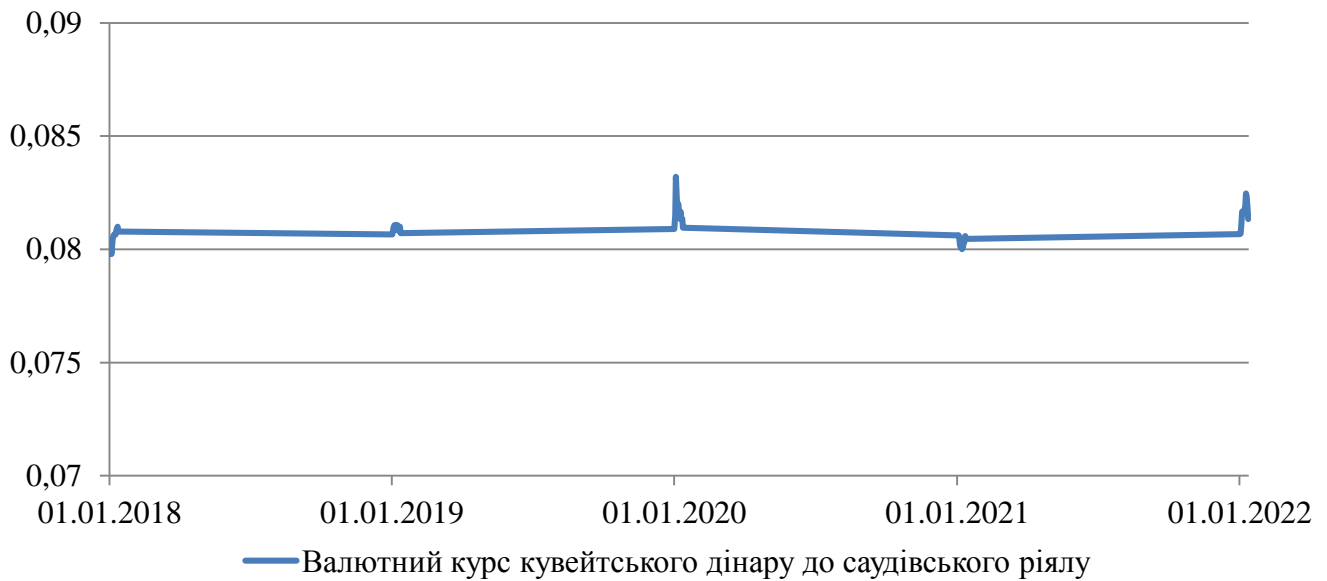

Рис. 2.10. Валютний курс кувейтського динару до саудівського ріялу

Джерело: складено автором на основі даних [24].

Як зазначається у наукових дослідженнях, використання кувейтського динара в Carry Trade є прибутковою стратегією навіть у найпростіших формах. У середньому Carry Trade приносить позитивну прибутковість. Результати були вдосконалені, коли елемент прогнозування, грошово-кредитна модель вбудувались у процес прийняття рішень [25]. Щодо саудівського ріялу, його використання в операціях Carry Trade може генерувати позитивну прибутковість. Застосовуючи шість валютних комбінацій з саудівським ріалом в кожній з пар, було отримано прибуток в п'яти з шести пар, коли різниця в процентних ставках була єдиним критерієм вибору [26]. Прив'язані до долару валюти за підсумками досліджень можуть використовуватися в Carry Trade з обнадійливими результатами.

Тепер розглянемо приклад Carry Trade з валютами Кувейту та Саудівської Аравії та державними облігаціями України.

Беремо як валюту фондування кувейтський динар. На 1 січня 2022 р. «Lending Rate» для неї становив – 1,5% на рік. Прибутковість державних

облігацій України становила 12,03% річних. На 1 січня 2022 року валютний курс: 1 кувейтський динар (KWD) = 90,4 українських гривень (UAH).

План операції Carry Trade на 01.01.2022: Беремо на рік 1 млн. кувейтських динарів (KWD) під процентну ставку 1,5% річних. Обмінюємо 1 мільйон KWD на українські гривні (UAH) за валютним курсом 1 KWD = 90,4 UAH. Отримуємо 90,4 млн. UAH. Купуємо державні облігації України з прибутковістю 12,03% річних на суму 90,4 млн. UAH. Через рік облігації погашаються, і інвестор також отримує відсотковий прибуток. Прибуток з облігацій: $90,4 \text{ млн. UAH} * (12,03\% / 100) = 10,88112 \text{ млн. UAH}$. Обмінюємо суму, отриману з облігацій, на кувейтські динари за валютним курсом 1 KWD = 90,4 UAH. Отримуємо: $10,88112 \text{ млн. UAH} / 90,4 \text{ UAH} = 120,347 \text{ KWD}$. Віддаємо кредит із відсотком (1,5%).

Кінцева сума: $120,347 \text{ KWD} - 1 \text{ млн. KWD} - (1,5\% * 1 \text{ млн. KWD}) = 120,347 \text{ KWD} - 1 \text{ млн. KWD} - 15,000 \text{ KWD} = 104,347 \text{ KWD}$.

Отже, прибутковість операції під час використання повністю позикових ресурсів складає 4,34%: $(104,347 \text{ KWD} - 1 \text{ млн. KWD}) / 1 \text{ млн. KWD} = 4,34\%$.

Тепер можна порівняти результати операції Carry Trade з реальністю. На 01.01.2023 валютний курс: 1 KWD = 120,34 UAH, процентна ставка для кувейтського динару: 3,5% річних.

Заново розрахуємо результати операції Carry Trade з новими даними: Прибуток з облігацій за рік: $90,4 \text{ млн. UAH} * (12,03\% / 100) = 10,88112 \text{ млн. UAH}$. Обмін суми на кувейтські динари: $10,88112 \text{ млн. UAH} / 120,34 \text{ UAH} = 90,391 \text{ KWD}$. Віддача кредиту з відсотком (3,5%): $90,391 \text{ KWD} - 1 \text{ млн. KWD} - (3,5\% * 1 \text{ млн. KWD}) = 59,391 \text{ KWD}$

Порівнюючи результати, ми бачимо, що зі зміною валютного курсу і ставки в Кувейті, операція Carry Trade на 01.01.2023 виявляє меншу прибутковість. Замість очікуваної прибутковості в 4,34% (за даними на 01.01.2022), фактична прибутковість складає 5,94% (за новими даними на 01.01.2023).

Тепер беремо як валюту фондування саудівський ріял. На 1 січня 2022 р. «Lending Rate» для неї становив – 1% на рік. Прибутковість державних облігацій України становила 12,03% річних. На 1 січня 2022 року валютний курс: 1 SAR = 7.29 UAH.

План операції Carry Trade на 01.01.2022: Беремо на рік 1 млн. саудівських ріялів (SAR) під процентну ставку 1% річних. Обмінюємо 1 мільйон SAR на українські гривні (UAH) за валютним курсом 1 SAR = 7,29 UAH. Отримуємо 7,29 млн. UAH. Купуємо державні облігації України з прибутковістю 12,03% річних на суму 7,29 млн. UAH. Через рік облігації погашаються, і інвестор також отримує відсотковий прибуток. Прибуток з облігацій: $7,29 \text{ млн. UAH} * (12.03\% / 100) = 0,876987 \text{ млн. UAH}$. Обмінюємо суму, отриману з облігацій, на саудівські ріяли за валютним курсом 1 SAR = 729 UAH. Отримуємо: $0,876987 \text{ млн. UAH} / 7,29 \text{ UAH} = 0,120165 \text{ млн. SAR}$. Віддаємо кредит із відсотком (1%).

Кінцева сума: $0,120165 \text{ млн. SAR} - 1 \text{ млн. SAR} - (1\% * 1 \text{ млн. SAR}) = -0,879835 \text{ млн. SAR}$ (втрата).

Тепер можна порівняти результати операції Carry Trade з реальністю. На 01.01.2023 валютний курс: 1 SAR = 9,79 UAH, процентна ставка для саудівського ріялу: 5% річних.

Розрахуємо результати операції Carry Trade з новими даними: Прибуток з облігацій: $7,29 \text{ млн. UAH} * (12,03\% / 100) = 0,876987 \text{ млн. UAH}$. Обмінюємо суму, отриману з облігацій, на саудівські ріяли за валютним курсом 1 SAR = 9,79 UAH. Отримуємо: $0,876987 \text{ млн. UAH} / 9,79 \text{ UAH} = 0,089606 \text{ млн. SAR}$. Віддаємо кредит із відсотком (5%). Кінцева сума: $0,089606 \text{ млн. SAR} - 1 \text{ млн. SAR} - (5\% * 1 \text{ млн. SAR}) = -0,960394 \text{ млн. SAR}$ (втрата).

Таким чином, з використанням реальних значень на 01.01.2023, операція Carry Trade з саудівським ріялом і державними облігаціями України також призводить до втрати коштів, більших у реальності.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ КУВЕЙТУ ТА САУДІВСЬКОЇ АРАВІЇ З УКРАЇНОЮ

Торгівельно-економічні відносини Кувейту та Саудівської Аравії з Україною мають доволі стійкий характер. Кувейт налагодив економічні відносини з Україною, насамперед у сферах енергетики та сільського господарства, а Саудівська - у сферах енергетики, сільського господарства та оборони.

Важливо зазначити, що пандемія COVID-19 вплинула на світові торговельно-економічні відносини. Тим не менш, і Кувейт, і Саудівська Аравія зацікавлені у зміцненні економічних зв'язків з Україною та дослідженні нових сфер співпраці в майбутньому.

Динаміка торгівлі товарами України з Кувейтом зображена на рис. 3.1.

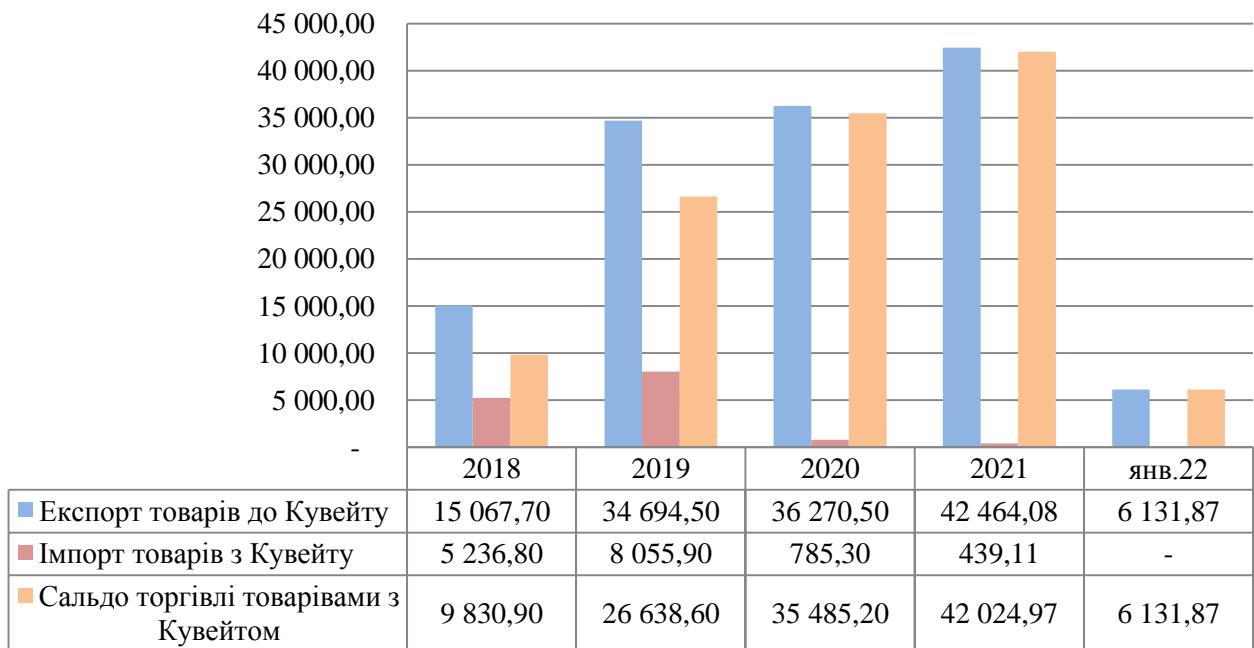

Рис. 3.1. Динаміка торгівлі товарами з Кувейтом за 2018-2022 роки, тис. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [39].

Основними статтями експорту товарів України до Кувейту є м'ясо та їстівні субпродукти, зернові культури, жири та олії, чорні метали, вироби з

чорних металів, молоко та молочні продукти, деревина та вироби з деревини [40].

Експорт товарів України до Кувейту зростає з 15,06 млн. дол. США у 2018 році до 42,46 млн. дол. США у 2021 році, у січні 2022 року складає 6,13 млн. дол. США (див. рис. 3.1).

Основними статтями імпорту товарів України з Кувейту є пластмаси і полімерні матеріали, продукти неорганічної хімії [40].

Імпорт товарів України з Кувейту знижується з 5,23 млн. дол. США у 2018 році до 439,11 тис. дол. США у 2021 році, у січні 2022 року складає 0 дол. США (див. рис. 3.1). Сальдо торгівлі товарами з Кувейтом для України має позитивні значення протягом усього розглянутого періоду через перевищення експорту над імпортом та зростає з 9,83 млн. дол. США у 2018 році до 42,02 млн. дол. США у 2021 році, у січні 2022 року складає 6,13 млн. дол. США (див. рис. 3.1).

Динаміка торгівлі товарами з Саудівською Аравією зображена на рис. 3.2.

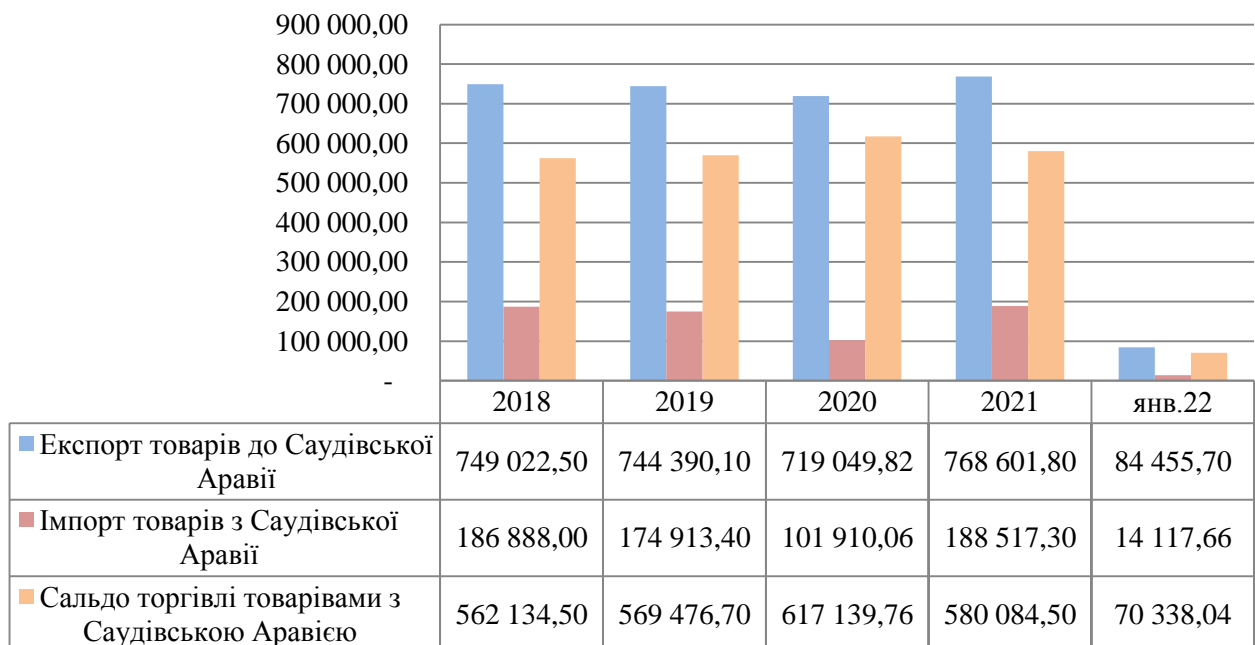

Рис. 3.2. Динаміка торгівлі товарами з Саудівською Аравією за 2018-2022 роки, тис. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [39].

Основними статтями експорту товарів України до Саудівської Аравії є зернові культури, м'ясо, їстівні субпродукти, жири, олії тваринного або рослинного походження, чорні метали, тютюн і промислові замітники тютюну [41]. Експорт товарів України до Саудівської Аравії зростає з 749,02 млн. дол. США у 2018 році до 768,60 млн. дол. США у 2021 році, у січні 2022 року складає 84,45 млн. дол. США (див. рис. 3.2).

Основні статті імпорту товарів України з Саудівської Аравії: пластмаси й полімерні матеріали, добрива, органічні хімічні сполуки, реактори ядерні, котли, машини, обладнання і механічні пристрої, екстракти дубильні або барвні [29]. Імпорт товарів України з Саудівської Аравії зростає з 186,88 млн. дол. США у 2018 році до 188,51 тис. дол. США у 2021 році, у січні 2022 року складає 14,11 млн. дол. США (див. рис. 3.2).

Сальдо торгівлі товарами з Саудівською Аравією для України має позитивні значення усі 5 років через перевищення експорту над імпортом та зростає з 562,13 млн. дол. США у 2018 році до 580,08 млн. дол. США у 2021 році, у січні 2022 року складає 70,33 млн. дол. США (див. рис. 3.2).

Динаміка торгівлі послугами з Кувейтом зображена на рис. 3.3.

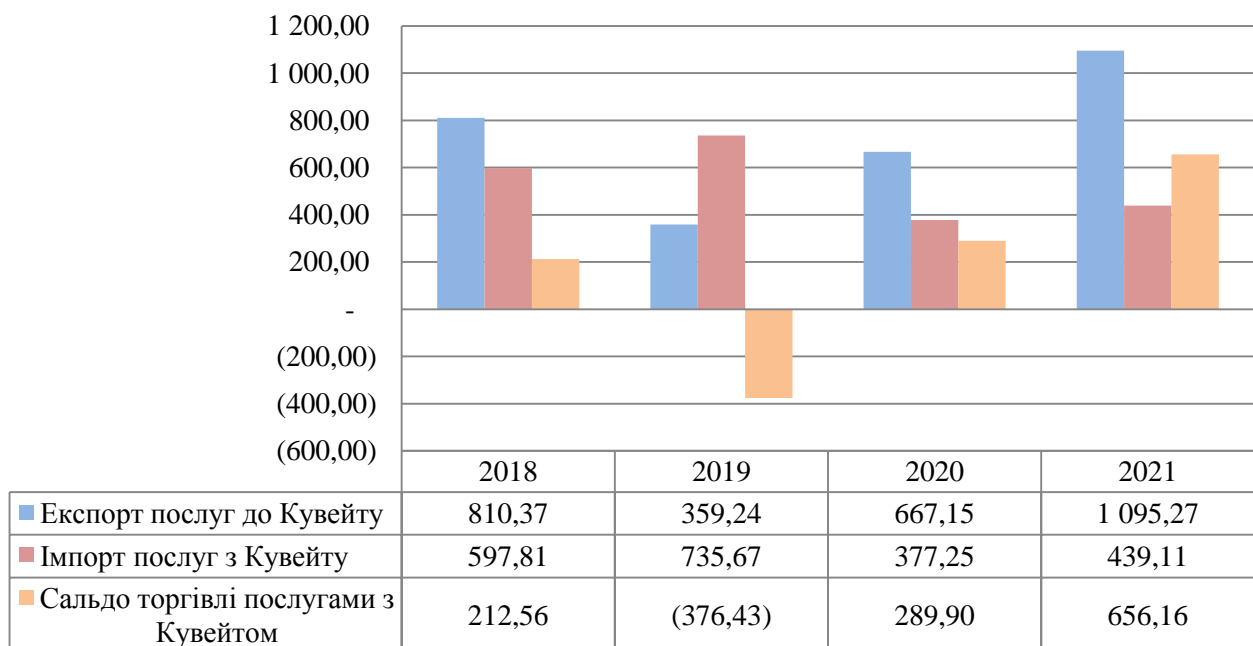

Рис. 3.3. Динаміка торгівлі послугами з Кувейтом за 2018-2022 роки, тис. дол. Джерело: складено автором на основі даних [39].

Експорт послуг України до Кувейту збільшується з 810,37 тис. дол. США у 2018 році до 1,09 млн. дол. США у 2021 році (див. рис. 3.3).

Імпорт послуг України з Кувейту знижується з 597,81 тис. дол. США у 2018 році до 439,11 тис. дол. США у 2021 році (див. рис. 3.3).

Додатне сальдо торгівлі послугами з Кувейтом для України за 2018 рік та за період 2020-2021 років вказує на перевищення експорту над імпортом, а від'ємне за 2019 рік - перевищення імпорту над експортом. Сальдо зростає з 212,56 тис. дол. США у 2018 році до 656,16 тис. дол. США у 2021 році (див. рис. 3.3).

Динаміка торгівлі послугами з Саудівською Аравією зображена на рис. 3.4.

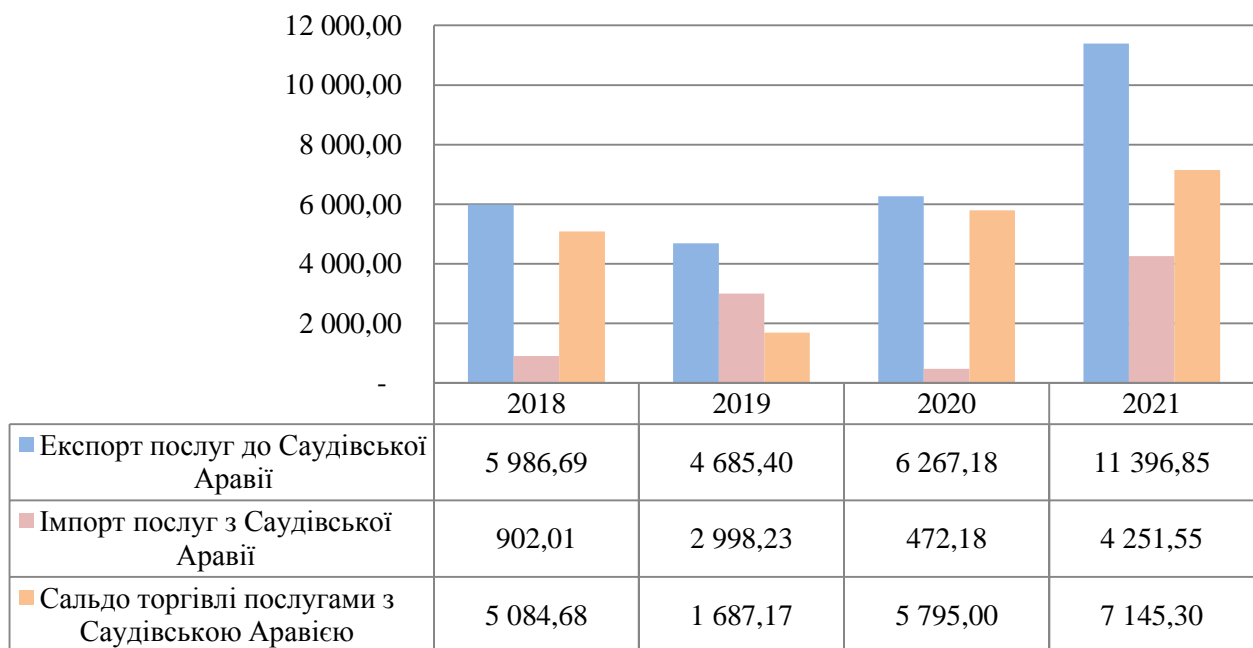

Рис. 3.4. Динаміка торгівлі послугами з Саудівською Аравією за 2018-2022 роки, тис. дол. США

Джерело: складено автором на основі даних [39].

Експорт послуг України до Саудівської Аравії зростає з 5,98 млн. дол. США у 2018 році до 11,39 млн. дол. США у 2021 році (див. рис. 3.4).

Імпорт послуг України з Саудівської Аравії збільшується з 902,01 тис. дол. США у 2018 році до 4,25 млн. дол. США у 2021 році (див. рис. 3.4).

Позитивні значення сальдо торгівлі послугами з Саудівською Аравією для України протягом 2018 та 2022 років вказує на перевищення експорту над імпортом, зростання з 5,08 млн. дол. США у 2018 році до 7,14 млн. дол. США у 2021 році (див. рис. 3.4).

Коли ми аналізуємо інвестування Кувейту в Україну, то помітним є те, що це не постійне явище, хоча, наприклад, за результатами третього кварталу 2021 року, інвестиції становили 1,8 млн. дол. США. За останні роки кувейтські інвестиції переважно були спрямовані на промисловість, сільське господарство, ремонт автотранспортних засобів, нерухомість, інформаційні технології та друковану продукцію. Інвестицій з України до Кувейту не зафіксовано [40].

Крім того, Посольство України активно працює над залученням інвестицій з Саудівською Аравією в українську економіку, співпрацюючи з Публічним інвестиційним фондом та презентуючи найбільш перспективні проекти в галузях ІТ, інфраструктури, енергетики, туризму та сільського господарства. Саудівських інвесторів закликають до розширення їхньої інвестиційної присутності в Україні з урахуванням попереднього досвіду залучення коштів для спільних проектів в аграрній та авіабудівній галузях [41].

Підсумовуючи, можна сказати, що стан торгово-економічного співробітництва України з Кувейтом характеризується невеликим обсягом інвестицій та торгівельним оборотом, особливо через останні суттєві зміни, спричинені війною. У той же час, Україна та Саудівська Аравія зберігають потенціал для розвитку співпраці в галузі енергетики та сільського господарства.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши наукові дослідження, пов'язані з теоретичною основою зовнішньоекономічних операцій Кувейту та Саудівської Аравії, можна зробити висновок що теорія міжнародної торгівлі пояснює те, як країни можуть спеціалізуватися на виробництві товарів і послуг, у яких вони мають порівняльну перевагу. Для країн Близького Сходу ця теорія допомагає пояснити залежність від експорту нафти та їх зусилля диверсифікувати свою економіку за рахунок інвестицій в інші сектори. У контексті Кувейту, теорія прямих іноземних інвестицій пояснює залучення іноземних інвестицій через такі ініціативи, як Кувейтське управління сприяння прямим інвестиціям (KDIPA). За теорією платіжного балансу Кувейт та Королівство Саудівської Аравії підтримує збалансований рахунок поточних операцій шляхом управління експортом та імпортом і залученням іноземних інвестицій. Для Саудівської Аравії це залучення працює особливо в ненафтовий сектор, через різні ініціативи, такі як план Saudi Vision 2030. Іншим важливим аспектом зовнішньоекономічної діяльності Саудівської Аравії є її участь в Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК), що дозволяє країні координувати дії з іншими нафтовидобувними країнами для стабілізації цін на нафту та управління рівнем виробництва. Монетарна теорія обґрунтовує те, як грошово-кредитна політика країни може впливати на її обмінний курс, інфляцію та загальну економічну ефективність. Варто звернути увагу на кувейтський динар, котрий є найціннішою валютою у світі з високим обмінним фіксованим курсом. З огляду політичної економії ця теорія допомагає пояснити на прикладі країн, як політична стабільність, урядова політика та глобальні економічні умови можуть впливати на зовнішньоекономічні операції країни.

Таким чином, аналіз зовнішньоекономічних операцій Кувейту та Саудівської Аравії спирається на кілька теоретичних основ. Використовуючи ці теорії для розгляду економічних показників і політики держав, ми можемо

отримати уявлення про фактори, які спонукають до економічного зростання та розвитку країн.

Після порівняльного аналізу поточних рахунків Кувейту та Саудівської Аравії були зроблені наступні висновки. Країни Близького Сходу є важливими експортерами нафтопродуктів, а також імпортерами автомобілів та нафтового газу (їх структура експорту та імпорту дуже схожа). Переломним моментом в економіці був саме 2020 рік, який вказав на слабкі сторони. Кувейт та Саудівська Аравія вжили ряд заходів для подолання кризи та підтримання позитивного значення сальдо торгівлі товарами: диверсифікували економіку, щоб зменшити свою залежність від нафти, і як наслідок, це може вплинути на їх поточний рахунок у майбутньому. Щодо показників сальдо послуг – вони від'ємні. Останніми роками країни зосередились на інвестуванні значних коштів у туристичний сектор, інфраструктуру, логістику – це допомогло збільшити експорт подорожей, туристичних та освітніх послуг.

Підсумовуючи інформацію по двом країнам, позитивне сальдо первинного доходу може сприяти загальному профіциту рахунку поточних операцій, вказуючи на те, що Кувейт та Саудівська Аравія є чистими кредиторами для решти світу. Тобто виплати протягом 5 років перевищують надходження. Це вказує на те, що резиденти Кувейту та Саудівської Аравії закордоном заробляють більше, ніж нерезиденти в обох країнах. Баланс вторинних доходів - негативний, тому ми бачимо відтік грошей закордон. Причиною може бути результат низки факторів, включаючи високий рівень еміграції, велику кількість іноземних працівників у країні, які надсилають гроші додому, або високий рівень іноземної допомоги, наданої державою іншим націям. Це також може свідчити про торговельний дисбаланс, оскільки країни з великим торговим дефіцитом можуть використовувати вторинний дохід, щоб компенсувати його. Загалом ці країни аналогічні за основними статтями поточного рахунку платіжного балансу.

Проаналізувавши фінансовий рахунок Кувейту та Саудівської Аравії, доходимо такого висновку: загалом країни Близького Сходу мали профіцит фінансового рахунку в розглянутий проміжок часу (2018 – 2022 роки, окрім 2020). Звичайно за статистичними даними, Саудівська Аравія займає позицію лідера над Кувейтом. Обидві країни мали приплив прямих іноземних інвестицій, структура портфельних інвестицій також була позитивною, причому Саудівська Аравія спостерігала чистий приплив у цій категорії. Інші моделі інвестицій показали відтік для Кувейту та Королівства Саудівської Аравії, що могло бути пов'язано з впливом пандемії COVID-19 на світову торгівлю та інвестиції. Резервні активи обох країн приймають позитивні значення в більшості років, тобто Кувейт та Саудівська Аравія накопичували свої резервні активи.

Регресійний аналіз проведений для Кувейту вказує на зв'язок між відсотковою ставкою, інфляцією, валютним курсом, ВВП та фінансовим рахунком Кувейту. В період 1993-2020 років зростання відсоткової ставки, інфляції та валютного курсу призводило до зниження фінансового рахунку, а зростання ВВП, відповідно - до збільшення FA.

Після аналізу операцій Carry Trade Кувейту та Саудівської Аравії з облігаціями України було встановлено, що використання кувейтського динара й саудівського ріалу є прибутковою стратегією. Треба зазначити також те, що в операції Carry Trade є певні ризики, які можуть вплинути на прибуток негативно, одним з таких головних ризиків є валютний курс, а саме його нестабільність.

Торгівельно-економічні відносини Кувейту та Саудівської Аравії з Україною мають доволі стійкий характер. Кувейт налагодив економічні відносини з Україною, насамперед у сферах енергетики та сільського господарства, а Саудівська - у сферах енергетики, сільського господарства та оборони.

Торгівельно-економічні відносини Кувейту та Саудівської Аравії з Україною мають доволі стійкий характер. Кувейт налагодив економічні відносини з Україною, насамперед у сферах енергетики та сільського

господарства, а Саудівська - у сферах енергетики, сільського господарства та оборони. Важливо зазначити, що пандемія COVID-19 вплинула на світові торговельно-економічні відносини. Тим не менш, і Кувейт, і Саудівська Аравія зацікавлені у зміцненні економічних зв'язків з Україною та дослідженні нових сфер співпраці в майбутньому.

Підсумовуючи висновки з аналізу особливостей зовнішньоекономічних операцій країн з Україною, можна сказати, що стан торгово-економічного співробітництва України з Кувейтом характеризується невеликим обсягом інвестицій та торговельним оборотом, особливо через останні суттєві зміни, спричинені війною. У той же час, Україна та Саудівська Аравія зберігають потенціал для розвитку співпраці в галузі енергетики та сільського господарства. Сальдо торгівлі товарами та послугами з Кувейтом для України є позитивним, так само як і з Саудівською Аравією

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Підприємництво та економічне зростання: приклад Кувейту» Алія Алі Абу-Айше (2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sciencespo.fr/kuwait-program/wp-content/uploads/2018/11/Alia-Ali-Abu-Aisheh-Entrepreneurship-and-Economic-Growth.pdf>
2. «Диверсифікація експорту в Перській затоці: досвід Кувейту» Атанасія Стиліану Калайці та Тревор Вільям Чемберлен (2021) [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: http://eprints.lse.ac.uk/110860/1/Kalaitzi_export_diversification_in_the_gulf_published.pdf
3. «Інвестиції та стійке економічне зростання: емпіричний погляд на подвійну проблему Кувейту під час пандемії COVID-19 і після неї» Фатен Аль-Джабше, Сулейман, Аль-Кудсі Мохаммед, А. Хаджі (2021) [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/353209430_Investment_and_Sustainable_Economic_Growth_Empirical_Perspective_on_Kuwait%27s_Dual_Challenge_During_the_COVID-19_Pandemic_and_Beyond
4. «Зовнішня політика малої держави Кувейт за часів шейха Сабаха Аль-Ахмеда Аль-Джабера Аль-Сабаха» Дерья Парар (2022) [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/365336991_The_Foreign_Policy_of_Small_State_Kuwait_During_the_Period_of_Sheikh_Sabah_Al-Ahmad_Al-Jaber_Al-Sabah
5. «Причинно-наслідковий зв'язок між споживанням енергії та економічним зростанням: приклад Кувейту» Мохаммад Аль-Зухайр і Талал Аль-Базалі (2022) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/365814871_Causality_Between_Energy_Consumption_and_Economic_Growth_The_Case_of_Kuwait

6. «Недоліки антикорупційних заходів: система розкриття фінансової інформації Кувейту» Ейман Алькаттан (2022) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://www.researchgate.net/publication/359327470_The_shortcomings_of_anti-corruption_measures_Kuwait%27s_financial_disclosure_system
7. «Роль релігії в політиці Саудівської Аравії» Фейсал Абу Сулайба (2020) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://www.researchgate.net/publication/345923510_The_Role_of_Religion_in_the_Politics_of_Saudi_Arabia
8. «Ключові сектори економіки Саудівської Аравії» Саїд Халфа Мохтар Бріка, Адлі Брахім, Халіл Чергуї (2021) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://www.researchgate.net/publication/353482966_Key_Sectors_in_the_Economy_of_Saudi_Arabia
9. «Прямі іноземні інвестиції в королівстві Саудівська Аравія: Діагностичний аналіз» Лулува Джума, Ханнан Алхарусі та Мануель Фернандес у статті (2021) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://www.researchgate.net/publication/354514280_FOREIGN_DIRECT_INVESTMENT_IN_THE_KINGDOM_OF_SAUDI_ARABIA_A_DIAGNOSTIC_ANALYSIS/related
10. «Макроекономічні наслідки глобальних потрясінь у країнах РСАДПЗ: дані Саудівської Аравії» Каміара Мохаддеса, Мехді Раїссі та Ніранджана Сарангі (2022) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://www.researchgate.net/publication/366035606_Macroeconomic_effects_of_global_shocks_in_the_GCC_evidence_from_Saudi_Arabia
11. «Вплив змін цін на нафту на світову економіку та економіку Саудівської Аравії» (2023) Мона Халім, Вала Резка, Саддам Даравші [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://www.researchgate.net/publication/368371583_The_Impact_of_Changes_in_Oil_Prices_on_the_Global_and_Saudi_Arabia_Economy

12. «Коли політику сократізують» Надера Шалхуб-Кеворкян, Надім Н.Рухана (2023) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/367219777_When_Politics_are_sacralized
13. Balance of Payments Statistics. IMF [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52>
14. Kuwait. The Observatory of Economic Complexity. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://oec.world/en/profile/country/kwt>
15. Saudi Arabia. The Observatory of Economic Complexity. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oec.world/en/profile/country/sau>
16. Financial Account Kuwait. World Bank Data. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/BN.FIN.TOTL.CD?locations=KW>
17. Interest Rate Kuwait. World Bank Data. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/FR.INR.RINR?locations=KW>
18. Consumer Price Index Kuwait. World Bank Data. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?locations=KW>
19. Exchange Rate Kuwait. World Bank Data. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.FCRF?locations=KW>
20. GDP Kuwait. World Bank Data. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=KW>
21. Chen J. Carry Trade. Investopedia. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.investopedia.com/carry-trade-definition-4682656>
22. Key interest rate Kuwait. TradingEconomics. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://tradingeconomics.com/kuwait/interest-rate>
23. Key interest rate Saudi Arabia. TradingEconomics. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://tradingeconomics.com/saudi-arabia/interest-rate>

24. Валютний курс кувейтського динару до саудівського рiyалу. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://investing.com/currencies/sar-kwd-historical-data>
25. Musaed Sulaiman AlAli, Yaser A. Alkulaib, Ahmad Bash Would Basket Pegged Currencies Work in Carry Trade?: The Case of Kuwaiti Dinar. International Research Journal of Finance and Economics 16:113-124. 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/316914710_Would_Basket_Pegged_Currencies_Work_in_Carry_Trade_The_Case_of_Kuwaiti_Dinar
26. Musaed Sulaiman AlAli, Lamyia S. AlAli, Fatema K. AlKhalifa The Profitability of Using Pegged Currencies in Carry Trade: A Case of Saudi Riyal. Applied Economics and Finance 3(1). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/290625238_The_Profitability_of_Using_Pegged_Currencies_in_Carry_Trade_A_Case_of_Saudi_Riyal
27. Saudi Arabia, BOP Analytic Presentation and International Investment Position. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
28. Kuwait, BOP Analytic Presentation and International Investment Position. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
29. Saudi Arabia , Current Account. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
30. Kuwait, Current Account. International Monetary Fund. -[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>

31. Saudi Arabia , Trade Balance. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
32. Kuwait, Trade Balance. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
33. Saudi Arabia , Balance of Service. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
34. Kuwait, Balance of Service. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
35. Saudi Arabia , Primary Income Balance. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
36. Kuwait, Primary Income Balance. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
37. Saudi Arabia , Secondary Income Balance. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
38. Kuwait, Secondary Income Balance. International Monetary Fund. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>
39. Статистика торгівлі товарами та послугами України [Електронний ресурс] Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
40. Торговельно-економічне та інвестиційне співробітництво України з Кувейтом. Посольство України в Державі Кувейт. [Електронний ресурс]–

Режим доступу: <https://kuwait.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/421-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-kuvejtom>

41. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Королівством Саудівська Аравія. Посольство України в Королівстві Саудівська Аравія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://saudiarabia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/532-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-sauidivsykoju-aravijeju>

ДОДАТОК А
ДАНІ ДЛЯ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА
ФІНАНСОВИЙ РАХУНОК КУВЕЙТУ

Таблиця А.1

Дані для регресійного аналізу факторів впливу на фінансовий рахунок
Кувейту

Рік	ФА, фінансовий рахунок Кувейту	ІР, відсоткова ставка Кувейту	СРІ, інфляція Кувейту	ЕР, валютний курс Кувейту	GDP, ВВП Кувейту
1993	- 1 848 338 814,19	16,56	0,38	0,30	23 941 391 390,73
1994	- 3 231 559 207,93	14,32	2,53	0,30	24 848 483 838,38
1995	- 214 442 917,58	3,36	2,69	0,30	27 191 353 887,40
1996	7 548 214 302,35	- 5,83	3,55	0,30	31 493 319 973,28
1997	6 157 927 061,10	14,18	0,68	0,30	30 355 093 966,37
1998	3 120 532 896,45	31,49	0,13	0,30	25 939 960 629,92
1999	6 632 400 541,37	- 8,07	2,99	0,30	30 123 850 197,11
2000	16 044 627 859,84	- 9,67	1,81	0,31	37 712 842 242,50
2001	8 357 525 990,58	16,91	1,30	0,31	34 887 512 226,93
2002	4 083 717 671,00	1,27	0,89	0,30	38 137 545 245,15
2003	10 347 250 967,98	0,47	0,96	0,30	47 876 510 067,11
2004	17 428 425 380,44	- 5,15	1,25	0,29	59 439 090 600,61
2005	33 326 740 180,70	- 11,72	4,14	0,29	80 798 630 136,99
2006	53 142 526 752,49	- 6,54	3,06	0,29	101 548 931 771,19
2007	38 086 239 548,11	4,05	5,48	0,28	114 639 690 358,90
2008	51 918 491 612,55	- 9,31	10,58	0,27	147 395 089 285,71
2009	32 324 287 786,88	28,16	4,61	0,29	105 963 168 867,27
2010	46 132 874 951,40	- 5,11	4,50	0,29	115 419 399 860,43
2011	64 526 317 184,19	- 10,29	4,84	0,28	154 068 115 942,03
2012	84 033 488 535,29	- 2,30	3,26	0,28	174 070 382 279,39
2013	72 050 943 653,78	4,33	2,68	0,28	174 161 142 454,16
2014	58 277 550 649,49	11,83	2,91	0,28	162 631 412 508,78
2015	11 438 840 454,80	40,86	3,27	0,30	114 567 298 105,68
2016	- 3 542 239 681,51	12,15	3,20	0,30	109 419 728 566,70
2017	27 375 355 922,24	- 9,93	2,17	0,30	120 707 435 542,37
2018	26 920 540 120,20	- 5,80	0,54	0,30	138 182 400 493,59
2019	25 974 888 236,93	5,19	1,09	0,30	136 196 760 180,98
2020	21 784 441 075,62	20,97	2,10	0,31	105 960 225 688,15

Джерело: складено автором на основі [16; 17; 18; 19; 20].